

GŁOS

KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Nr 18/2011 (2409) Rok LIII 8.5.2011

Błogosławiony Jan Paweł II
człowiek nadziei
str. 2

Bł. Jan Paweł II
z kościoła św. Andrzeja w Tuluzie
str. 5

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

1000000

BŁOGOSŁAWIONY JAN PAWEŁ II

ks. Tomasz Jaklewicz
(Gość Niedzielnny)

O Człowieku nadziei

Pomógł ludzkości przekroczyć próg między wiekiem XX i XXI z nadzieją. Był pielgrzymem zapraszającym ludzi, by zaufali Wielkiej Obietnicy Ewangelii. Chciał, byśmy wszyscy poszli do nieba. Będzie z góry dalej o nas walczył.

Nie ma jednego klucza do tajemnicy Jana Pawła II, ale bez wątpienia jednym z najważniejszych jest nadzieja. George Weigel nie przypadkiem zatytułował swoją biografię Jana Pawła II „Świadek nadziei”. Tak sam papież przedstawił siebie występując na forum ONZ w 1995 roku: „Staję przed wami jako świadek: świadek godności człowieka, świadek nadziei, świadek pewności, że los każdego narodu spoczywa w dłoniach miłosiernej Opatrzności”. „Przekroczyć próg nadziei” – to tytuł książki Jana Pawła II. Nieprzypadkowo.

Nadzieja kojarzy się z wędrowaniem do celu, jak Abraham do Ziemi Obiecanej. Jan Paweł II był pielgrzymem na niespotykaną skalę. Odwiedził 129 krajów podczas 104 podróży, pokonując 1 247 613 kilometrów, co odpo-

wiada ponad 30 okrążeniom Ziemi. W samych Włoszech odbył 146 wizyt. Poza Rzymem przebywał łącznie 822 dni (8,7 proc. trwania pontyfikatu). Odwiedził też wszystkie prócz 16 ze 336 rzymskich parafii. „Ziemią Obiecaną” papieża był człowiek. Szedł na jego spotkanie, aby go zapraszać do wspólnej wędrówki w stronę Boga, w stronę miłości, w stronę lepszego życia, w stronę nieba.

1. Człowiek: młodość w Bogu

Nadzieja jest ufnym spoglądaniem w przyszłość i konsekwentnym zmierzaniem w jej stronę. W pierwszej encyklice w 1979 r. już w pierwszych zdaniach Jan Paweł II pisał o Wielkim Jubileuszu roku 2000. „Jesteśmy poniekąd w okresie nowego Adwentu, w okresie oczekiwania” – zauważył. Patrzyć 22 lata do przodu! Ta odległa perspektywa mobilizowała go do planowania i działania. W 1994 roku napisał jeden z najważniejszych swoich tekstów – list „Tertio millennio adveniente”. Sześć lat przed rokiem 2000 Jan Paweł miał precyzyjną wizję przygotowań i obchodów Wielkiego Jubileuszu.

Mimo kilku zamachów na jego życie, kilkakrotnych pobytów w szpitalu, wyczerpującego rytmu codziennego życia, widocznego fizycznego umęczenia papieskim urzędem... Mimo tych wszystkich przeszkód Jan Paweł II stanął przed Drzwiami Świętymi Bazyliki św. Piotra w Wigilię Bożego Narodzenia 1999 roku. Dotknął dłońmi wielkich wrót z brązu, które otworzył się z tatwością. A potem kilka minut klęczał na progu, wsparty na

pastorale w kształcie krzyża. Dotarł do miejsca, ku któremu z nadzieją podążał. Jeszcze jeden z obrazów-symboli tego pontyfikatu.

W roku Wielkiego Jubileuszu odbył pielgrzymkę do Ziemi Świętej. Wbrew swojej starości, chorób i przeszkód politycznych. Przywódcy religijni spodziewali się fiaska tej wizyty. Okazała się zwycięstwem. „Triumf odniesiony przez człowieka, który nie przyjął do wiadomości, że niemożliwa jest papieska pielgrzymka do miejsc, gdzie chodził Chrystus” (G. Weigel). Spotkanie w Yad Vashem, modlitwa przy Ścianie Płaczu – otwarty nowy etap relacji Kościoła z judaizmem i z Żydami. W ostatnim dniu pielgrzymki Jan Paweł po Mszy odprawionej w Świętym Grobie prosił jeszcze o chwilę modlitwy. Wbrew całemu otoczeniu wszedł na Kalwarię, na którą prowadzą wąskie, strome schody. Jego nadzieja okazała się jeszcze raz silniejsza.

Ostatnia pielgrzymka do Polski w 2002 roku. Dialog pod słynnym oknem na Franciszkańskiej. Jan Paweł zauważa, że od pierwszego spotkania w tym miejscu minęły 23 lata. Mówi: „Nic nie poradzimy”. I dodaje: „Jest tylko jedna rada. To jest Pan Jezus. »Jam jest zmartwychwstanie i życie«, to znaczy – pomimo starości, pomimo śmierci – młodość w Bogu. I tego wam wszystkim życzę”.

W Castel Gandolfo przebywali kiedyś przyjaciele Jana Pawła z krakowskich czasów. Ich sypialnia była pod apartamentem papieskim. Każdego ranka przed świtem, słysząc stukanie laski, wiedzieli, że gospodarz już wstał. „Dlaczego Wujek wstaje tak wcześniej?” – zapytali papieża przy śniadaniu. „Bo lubię patrzeć, jak wschodzi słońce”.

2. Nauczanie: Co to jest nadzieja?

„Aby tysiąclecie stojące już u progu mogło być świadkiem nowego rozkwitu ludzkiego ducha, wspomaganego przez autentyczną kulturę wolności, ludzkość musi się nauczyć przezwyciężać lęk. Musimy przestać się bać, odzyskując ducha nadziei i ufności. Nadzieja nie jest próżnym optymizmem, podyktowanym przez naiwne przekonanie, że przyszłość będzie na pewno lepsza niż przeszłość. Nadzieja i ufność są przestanką odpowiedzialnego działania, a siłę czerpią z ukrytego sanktuarium sumienia, w którym »człowiek przebywa sam z Bogiem« i dzięki temu może doświadczać, że nie jest samotny wobec zagadek istnienia, gdyż towarzyszy mu miłość Stwórcy! (...) Jako chrześcijanin muszę też dać świadectwo, że fundament mojej nadziei jest Jezus Chrystus” (ONZ 1995).

„Człowiek współczesny tak bardzo potrzebuje nadziei. Człowiek na tej polskiej ziemi tak bardzo potrzebuje nadziei. Co to jest nadzieja? Co ona znaczy? Znaczy: »Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj!« (Rz 12,21). Zło można zwyciężać. To jest właśnie siła nadziei. Maryjo, Królowo Polski, proszę Cię dla wszystkich moich rodaków o taką zwycięską nadzieję. Nadzieję, która jest mocą człowieka, która czyni go mocnym również wśród cierpień i doświadczeń. Wśród przeciwności” (Apel Jasnogórski, 12.06.1987).

„Tylko nadzieja płynąca z wiary w zmartwychwstanie może nas pobudzić do dawania w codziennym życiu godnej odpowiedzi na niezmierną miłość Boga. Jedynie z tą nadzieją możemy iść do tych, »którzy się źle mają« i być apostołami Bożej, uzdrawiającej miłości” (Warszawa 1999).

ciąg dalszy na str. 10

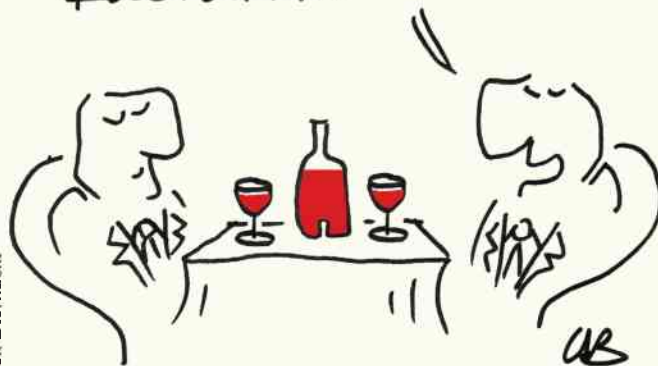
Telegram... kwitnący

Kiedy nadchodzi nareszcie taki słoneczny czas, iż wzdłuż wszelkich alei i duktów miast i miasteczek kwitną na biało i różowo kasztany, świat ożywiony, a i nie-ożywiony jeszcze, zaczynają nabierać nagle prawdziwego przyspieszenia. Bo należy poważnie liczyć się z możliwością dotarcia do Europy... tegorocznego lata. To dopiero perspektywa, ale w powietrzu wisi już nieuchronne; a pszczoły i inna drobna żywiota wzwijają się jak w ukropie, żeby... zapylić najwięcej kwitnących kwiatków, tych owocowych i tych ozdobnych. Tak że

tylko pyłki fruwają wszędzie, ku utraceniu tych, co mają alergię na wiosnę, i kichają na takie dictum. A dla gimnazjalistów i licealistów wszelkiej maści, płci obojga i nacji wielu to zapowiedź małych i dużych matur, wzlotów i upadków z tym związanych, zanim będą mogli wyfrunąć na wakacje, zasłużone lub nie. A drobniejsze dzieci... przeciwnie, jakby poważniejsze, w perspektywie I-wszej Komunii świętej lub niedalekiego Bierzmożowania. A między tym wszystkim studencka brać i narzeczeni różnych stanów, co zamierzają właśnie tego lata zacząć nowe, dorosłe życie – osobiste, albo zawodowe. A pozostała ludzkość? Ta pracownicza, robotnicza lub „trzeciego wieku” i innych powołań? Też czekamy, z optymizmem godnym lepszej sprawy, jeśli tylko Bóg jeszcze pozwoli. P.O.

-ZA PALIKOTA, TO BYŁA KULTURA...

rys. Leszek Biernacki

NOWA OFENSywa PLATFORMY

Z SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Młodość ducha – str. 4
- | Jaka Majówka? – str. 5
- | Le Poete beatifie – str. 8
- | Impressions de voyage – str. 11
- | Perfekcyjne panie domu – str. 14
- | Wiarygodność po rosyjsku i po naszymu – str. 15

Wojna libijska

W kampanii wyborczej w 2007 roku kandydat na prezydenta Francji, Sarkozy, zapowiedział po raz pierwszy utworzenie Unii Śródziemnomorskiej.

Wtedy wyglądało to na rozwinięcie starego projektu Unii Europejskiej z lat 90. – tzw. projektu barcelońskiego („zacieśniania współpracy UE z krajami Afryki Północnej”). Gdy, już jako prezydent, Sarkozy przedstawił projekt, jego Unia Śródziemnomorska miała jednak inny kształt; nie wszystkie, a tylko wybrane kraje UE miały uczestniczyć w tym przedsięwzięciu: Francja, Portugalia, Hiszpania, Włochy, Grecja, Malta i Cypr oraz państwa Afryki Północnej plus Turcja.

Turcja szybko zwietrzyła w tym projekcie próbę zastopowania jej dążeń akcesyjnych do UE: członkostwo w owej Unii Śródziemnomorskiej odczytała jako francuską próbę zaofierowania jej substytutu członkostwa w UE (Francja intensywnie blokuje przyjęcie Turcji do UE).

Niemcy z kolei ujrzali w projekcie Sarkozy'ego próbę zbudowania przez Francję własnego „kieszonkowego imperium” w Afryce Północnej. Kanclerz Merkel oświadczyła więc, że owszem, Niemcy dają wolną rękę temu projektowi, ale pod

warunkiem: „Nic w Afryce Północnej bez naszej wiedzy i zgody”. Można to było odczytać: rekolonizacja Afryki Północnej, owszem, ale w porozumieniu z Niemcami.

Świadczy to o narastającym w niemieckich elitach władzy dążeniu do mocarstwowości.

Na gruncie afrykańskim najbardziej opornym wobec projektu francuskiego wydawał się... Kadafi, sam pretendujący od dawna do roli politycznego lidera regionu. Zatem w grudniu 2007 roku, już jako prezydent, Sarkozy jak najprzejmiej zaprosił Kadafiego do Paryża.

ciąg dalszy na str. 6

Marian Miszański

WIOSENNA OFERTA DLA NOWYCH PRENUMERATORÓW

Pierwsza roczna prenumerata to tylko 50 €

- Pierwsza prenumerata/Abonnement Odnowienie/Renouvellement
 Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Przyjaciele „Głosu Katolickiego” (69,60 €)

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Glos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejnka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n° 791177900

KUPON
PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

III Niedziela Wielkanocna Rok A

EWANGELIA

Łk 24,13-35

Słowa Ewangelii wg św. Łukasza

Oto dwaj uczniowie Jezusa tego samego dnia, w pierwszy dzień tygodnia, byli w drodze do wsi, zwanej Emaus, oddalanej sześćdziesiąt stadiów od Jeruzolimy. Rozmawiali oni ze sobą o tym wszystkim, co się wydarzyło. Gdy tak rozmawiali i rozprawiali ze sobą, sam Jezus przybliżył się i szedł z nimi. Lecz oczy ich były niejako na łańcuchach, tak że Go nie poznali. On zaś ich zapytał: „Cóż to za rozmowy prowadzicie ze sobą w drodze?”. Zatrzymali się smutni. A jeden z nich, imieniem Kleofas, odpowiedział Mu: „Ty jesteś chyba jedynym z przebywających w Jeruzolimie, który nie wie, co się tam w tych dniach stało”. Zapytał ich: „Cóż takiego?”. Odpowiedzieli Mu: „To, co się stało z Jezusem z Nazaretu, który był prorokiem potężnym w czynie i słowie wobec Boga i całego ludu; jak arcykapłani i nasi przywódcy wydali Go na śmierć i ukrzyżowali. A myśmy się spodziewali, że właśnie On miał wyzwolić Izraela. Teraz zaś po tym wszystkim dziś już trzeci

dzień, jak się to stało. Co więcej, niektóre z naszych kobiet przeraziły nas: były rano u grobu, a nie znalazły Jego ciała, wróciły i opowiedziały, że miały widzenie aniołów, którzy zapewniają, iż On żyje. Poszli niektórzy z naszych do grobu i zastali wszystko tak, jak kobiety opowiadały, ale Jego nie widzieli”. Na to On rzekł do nich: „O, nierozumni, jak nieskore są wasze serca do wierzenia we wszystko, co powiedzieli prorocy! Czyż Mesjasz nie miał tego cierpieć, aby wejść do swojej chwały?”. I zaczynając od Mojżesza poprzez wszystkich proroków wykladał im, co we wszystkich Pismach odnosiło się do Niego. Tak przybliżyli się do wsi, do której zdążali, a On okazywał, jakoby miał iść dalej. Lecz przymusili Go, mówiąc: „Zostań z nami, gdyż ma się ku wieczorowi i dzień się już nachylił”. Wszedł więc, aby zostać z nimi. Gdy zajął z nimi miejsce u stołu, wziął chleb, odmówił błogostawieństwo, potęłzył go i dawał im, Wtedy otworzyły się im oczy i poznali Go, lecz On zniknął im z oczu. I mówili nawzajem do siebie: „Czy serce nie pałało w nas, kiedy rozmawiał z nami w drodze i Pisma nam wyjaśniał?”. W tej samej godzinie wybrali się i wrócili do Jeruzolimy. Tam zastali zebranych Jedenastu i innych z nimi, którzy im oznajmili: „Pan rzeczywiście zmartwychwstał i ukazał się Szymonowi”. Oni również opowiadali, co ich spotkało w drodze, i jak Go poznali przy tamaniu chleba. □

Młodość ducha

Mi je ją dni, tygodnie, miesiące, lata. Bezlitosny czas m. ja a Ty z nim. Dostrzegasz, jak rzeźbił Twój ją twarz i powoli zaczynasz tracić wiarę w moc kosmetyków.

Twoje włosy, niegdyś tak piękne i bł. jne, utraciły swój blask sprzed lat, albo nie jz wyczu jnij... gdzieś sobie „u wyszły”. Siły też już nie te. Czy to starość?

Ktoś wyznał: „To już przeszło 80 lat a tak jakbym zamknęła za sobą drzwi”. Świadomość, że w pewnym okresie pociąg życia przyspiesza jest udziałem wielu z nas. Wspominamy pozostawione za nami spotkania, ludzi, wydarzenia; te radosne i te mniej. Dotychczasowe życie zaczyna tracić swój blask, piękno i smak. Pojawić się może posmak pesymizmu, goryczy i rozczarowania. Człowiek wobec życia.

Liturgia Słowa dzisiejszej niedzieli stawia człowieka wobec Boga. Jak echo rozbrzmiewa świadectwo Piotra i Apostołów wobec współczesnych. Mieszkańcy Korsyki, Rennes, Solonii, Paryża, Pas-de-Calais; Francji, Polski; Europy, świata postuchajcie uważnie: *Jezusa Nazarejczyka, męża, którego postannictwo Bóg potwierdził wam niezwykłymi czynami, cudami i znakami, jakich Bóg dokonał przez Niego wśród was, o czym sami wiecie, tego Męża, który z woli, postanowienia i przewidzenia Bożego został wydany, przybiliście rękami bezbożnych do krzyża i zabiliscie. Lecz Bóg wskrzesił Go, zerwawszy więzy śmierci, gdyż niemożliwe było, aby ona panowała nad Nim. Świadectwo to ma z pewnością wartość ponadczasową. I nawet, jeśli mieści w sobie oskarżenie sprawców zabójstwa Nazarejczyka, to po to, by okazać Jego wielkość. Jezus z Nazaretu osądzony i niesłusznie skazany na śmierć, zamordowany, dokonał rzeczy niezwykłej – powrócił do życia, powstał z martwych, pokonał śmierć! Kim jest więc Ten, którego zabito, a żyje? Kim jest Ten, w imię którego kolejne pokolenia wyznawców i uczniów czynią znak krzyża,*

przyjmują chrzest, gromadzą się na Eucharystii? Kim jest Ten, którego tysiące, miliony wyznają w Jego Kościele; Kościele, który pomimo kryzysów i zawirowań, a nawet skandali, wciąż – od ponad dwóch tysięcy lat – towarzyszy człowiekowi i ludzkości? Znacze sprawę Jezusa z Nazaretu?

Sprawa Jezusa znana jest dobrze, jeśli nie bardzo dobrze tym, co słuchają Jego Słowa, bądź czytają dobry tygodnik katolicki. Problem polega jednak nie tyle na tym, by wiedzieć, ale żyć. By przyjąć wewnętrznym, sercem i wolą – zastosować i stosować w praktyce codzienności konsekwencje tego „wiedzieć” i „znać”. Jednym słowem – żyć. Żyć sprawą Jezusa z Nazaretu to żyć w bliskiej relacji z Nim. To iść Jego drogą. Przywołany przez Piotra Dawid stwierdza z wdzięcznością i ufnością: *dałeś mi poznać drogi życia i napętnisz mnie radością przed obliczem Twoim.* Psalmista zaś z niezachwianym przekonaniem wota: *Ty ścieżkę życia mi ukazesz, pełnię Twojej radości i wieczną rozkosz po Twojej prawicy.* Jesteśmy, staramy się być uczniami Jezusa i podążać Jego drogą, świadomi odkupienia Jego drogocenną krwią. Próbujemy iść za Nim i z Nim do niebiańskiego Emaus. I chociaż oczy nasze nierzadko są „jakby na łańcuchach” a serce nie zawsze wierne i „skore do wierzenia”, i do kochania, w pokornej mądrości powrotu wotamy: *Ukaż nam Panie Twoją ścieżkę życia. Ukaż ponownie! Ukaż, bo bez Ciebie nie żyję prawdziwie, a wegetuję; ukaż, bo nie potrafię kochać; ukaż Panie, bo na prywatnym szlaku moich wyborów oddalam się od celu mojej wędrówki!*

Niektórzy mówią o mnie, że się starzeję. Ja się nie starzeję – ja dojrzewam – stwierdza w mądrej reklamie mądry i znany aktor. My, pielgrzymi doczesności i dzieci w czasie, pomimo wszystkich „ale” przyjmujemy dar czasu, dany przez „Tego, który był, który jest i który przychodzi” (Ap). I choć z nie zawsze oczywistą wdzięcznością, chcemy powracać i trwać na pewnej drodze Zmartwychwstałego. A On w swojej przedziwnej mądrości przyjmuje, umacnia, leczy, pociesza, wyjaśnia Pisma i wciąż zapewnia o swojej obecności. I przewodzi. I zwłaszcza w darze sakramentalnej obecności okazuje miłosierdzie i przez wielkanocne sakramenty prowadzi nas do nowego życia (prefacja).

Dlatego dziękując Mu za to, że ciągle jest z nami i dla nas, że nas odnawia, i przez swoją łaskę rodzi na nowo do szczęśliwej wieczności, wotajmy: *Boże Ty przywróciłeś młodość ducha swoim wiernym, zachowaj ich w radości i spraw, aby ciesząc się z odzyskanej godności przybranych dzieci Bożych, z ufnością oczekiwali chwalebego dnia zmartwychwstania (kolekta).* Boże Zmartwychwstania, Boże wiecznie młody przywracaj mi, proszę, młodość ducha i prowadź mnie za sobą drogą życia do niebiańskiego Emaus. Prowadź, proszę, bo Ty jesteś nie tylko Drogą, nie tylko Życiem – Ty jesteś Zmartwychwstaniem! □

Ks. Szczepan Borkowki

bot. s. Joanni Korczyńska

Jaka Majówka?

Kiedy styszymy dziś słowo „majówka”, to pierwszym nasuwającym się skojarzeniem jest... „długi weekend”. Zwykle właśnie maj ma tych wolnych weekendów najwięcej.

Niestety większość z nas – współczesnych katolików – pochłonięta jest codziennością i nie zawsze znajduje czas, aby wziąć udział w Majówce... maryjnym nabożeństwie.

Musimy jednak pamiętać, że dla minionych pokoleń naszych rodaków, także tu, na ziemi francuskiej, nabożeństwo majowe było bardzo ważną częścią dnia i świadectwem ich niegasnącej wiary. I choć dziś nabożeństwo majowe wygląda nieco inaczej, niż u swych początków, to jednak wciąż jest bardzo kultywowane w tradycji Kościoła i naszego narodu. Majówka jest jednym z nabożeństw, które nie musi koniecznie odbywać się w kościele. W latach siedemdziesiątych minionego wieku bardzo często nabożeństwa majowe było odprawiane przy przydrożnych kapliczkach czy figurkach. Mieszkańcy, głównie wsi, niekiedy oddaleni od kościoła o kilka czy kilkanaście kilometrów, sami gromadzili się na wieczornej modlitwie z Maryją, a już w kwietniu naprawiali i przyozdabiali kapliczki, by w maju móc uczestniczyć w tej niepowtarzalnej modlitwie.

Kiedy popatrzymy na dzisiejsze sprawowanie nabożeństwa majowego, to z pewnością zauważymy w nim pewne zmiany, jakie wytworzyła nasza niedawna historia. Nadal nabożeństwa te odprawiane są zwykle w kościołach czy mniejszych kaplicach, lecz kiedyś ich uczestnikami byli zarówno ludzie dorośli jak i duża gromada młodzieży i dzieci; niestety dziś tego młodszego pokolenia często brakuje, nie spotkamy ich takiej ilości jak dawniej. Przyczyn tego stanu rzeczy z pewnością nie wyjaśnimy w tym artykule, ale pamiętajmy, że w dużej mierze ta obecna sytuacja – zależy od nas, od naszej postawy, od naszego chrześcijańskiego świadectwa i zaangażowania. Chyba nie trzeba nikogo przekonywać, że jedyną współczesną okazją, kiedy dzieci przychodzą na majówkę, jest ich „biały tydzień”, który rozpoczyna się w dniu I Komunii św. czy w rocznicę tejże uroczystości.

Tymczasem maj, miesiąc, w którym przepięknie kwitną kwiaty i dni są coraz dłuższe, słońce jakby cieplejsze, jest miesiącem wewnętrznej radości, takiej radości, z którą niegdyś nasi przodkowie chwalili Maryję wyśpiewując Jej Litanię i najpiękniejszą pieśń. Ta modlitwa była ich wielką prośbą o pomoc i dziękczynieniem za Jej nieustanną matczyną opiekę.

Budując nowe domy, osiedlając się w nowych miejscach, zwykle zadbanych i w pięknych ogrodach, ustawiamy w nich również różne „święte” figurki a nawet krzyże. Warto jednak przy tym pamiętać i o tym, by choć raz zgromadzić się przy nich wraz ze swoją rodziną, przyjaciółmi, sąsiadami i znajomymi, aby wspólnie odmówić Litanię Loretańską czy zaśpiewać jedną z wielu maryjnych pieśni. Może warto o tym pomyśleć, zanim znów, tak szybko, upłynie nam maj.

*Wdzięcznym strumyki mruczeniem,
Ptaszka stoakim kwileniem,
I co czyje, i co żyje,
Niech z nami sławi Maryję!*

Jan Paweł II z kościoła św. Andrzeja w Tuluzie

rozmowa z Ks. Marianem Paramuszczakiem, inicjatorem instalacji obrazu błogosławionego Papieża-Polaka

Skąd pomysł umieszczenia obrazu Jan Paweł II w kościele Św. Andrzeja w Tuluzie? Przecież 1 maja 2011 r. to mały, ale jednocześnie i wielki moment w historii Kościoła i w naszej historii, wymagający szczególnego zaznaczenia. Ten pomysł wyszedł z potrzeby serca i chęci, by nie przegapić tej wyjątkowej chwili. Ta chwila to czas stosowny, kairos, czas działania, którego nie można odłożyć na później, trzeba ją zatrzymać, upamiętnić.

A dlaczego obraz?

W parafii francuskiej, gdzie postępuję w tygodniu, jest wśród rozległych pól mała wioska Saint Rome. Wyjątkowość jej polega na tym, że jeszcze przed wojną zaczęto na tutejszych polach pracować bardzo wielu naszych rodaków. To właśnie oni w 1942 roku, na jednym z nabożeństw majowych zawiesili tu obraz Matki Bożej Częstochowskiej, namalowany przez warszawskiego malarza Feliksa Matyjaszkiewicza. Jak wielu innych Polaków w czasie niemieckiej okupacji, zmierzał on do Londynu (gdzie zmarł 2 października 2007 r.) i na jakiś czas zatrzymał się na tej ziemi, w pobliżu Villefranche Lauragais, pracował również na tych polach zarabiając na chleb. Ten obraz jest pozostawionym przez niego znakiem jego obecności tutaj. Na

odwrocie tego obrazu jest lista nazwisk fundatorów, każde nazwisko to historia i znak czyjegoś tutaj życia.

Z tego wniosek, że obraz M.B. Częstochowskiej z St Rome był pewnego rodzaju inspiracją dla dzisiejszych wydarzeń z kościoła św. Andrzeja?

Właśnie tak! W tych wydarzeniach splatają się dwa wątki: religijny i patriotyczny. Warto w tym miejscu przypomnieć zalecenie Rządu Polskiego na Uchodźstwie, o pozostawianiu w miejscach pobytu Polaków trwałych śladów w formie: tablic, kapliczek, obrazów. Przykładem z naszego regionu może być tu również kapliczka M.B. Częstochowskiej w stylu zakopiańskim z miejscowości Septfonds koło Montauban (fot. na okładce z tytułu GK). Przebywali tam internowani polscy żołnierze, zmierzający do Anglii. Do tej pory ludzie wspominają ich dzięki tej właśnie kapliczce, a w szczególności właśnie każdego 8-maja, gdy polski kapłan sprawuje tam uroczystą Mszę św. Gdybym wcześniej nie styszał tych historii i nie spotykał żyjących jeszcze świadków i uczestników tych zdarzeń, zapewne nie byłoby tu teraz obrazu Jana Pawła II i siostry Simmon-Pierre.

ciąg dalszy na str. 10

Wojna libijska

ciąg dalszy ze str. 3

Powstał wielki skandal, gdyż Kadafigemu pozwolono rozbić beduiński namiot w ogrodach na zapleczu hotelu Marigny, co było urąganiem dotychczasowym, dyplomatycznym obyczajom.

Skandal był jeszcze większy, bo dwaj ważni ministrowie rządu francuskiego publicznie skrytykowali zaproszenie „byłego terrorysty”, „dyktatora, łamiącego prawa człowieka i obywatela”, nie mówiąc już o oburzeniu części mediów. Ale „straszliwy dyktator” – straszliwym dyktatorem, a interesy – interesami... Wizyta zakończyła się „sukcesem Sarkozy’ego”: Francja sprzedała Libii 22 airbusy oraz 14 samolotów bojowych (teraz niszczone przez lotnictwo francuskie!), obiecała też wybudować w Libii elektrownię atomową dla „odsalania wody morskiej”.

Wizyta Kadafigego we Francji pobudziła do działania Włochy (b. kolonizatora Libii), zaniepokojone francuskimi umizgami do Kadafigego. Już w marcu 2008 roku Włochy – przebijając Francję – podpisały z Libią „Traktat o przyjaźni i współpracy”. „Przezwyliśmy przeszłość, przepraszamy i prosimy o wybaczenie” – napisali Włosi, a sam Berlusconi najwyraźniej pozyskał osobistą przyjaźń Kadafigego. Ustanowiono nawet dzień 30 sierpnia jako „Dzień przyjaźni między Włochami a Libią”, a Włochy – tytułem zadośćuczynienia za kolonizację Libii – zobowiązały się w ciągu 25 lat przekazać Libii 200 milionów euro. Wypada mniej niż 10

milionów euro rocznie – co było inwestycją niezłą wobec spodziewanych zysków: gdyż już dwa lata później, w roku 2010, podczas stynnej wizyty Kadafigego w Rzymie, podpisano kilkunastomiliardowe zamówienia libijskie dla przemysłu włoskiego i włoskie – na libijską ropę. Podczas tej wizyty premier Włoch... pocałował Kadafigego w rękę, przebijając wszystkie uprzejmości Sarkozy’ego wobec „straszliwego dyktatora”!

W międzyczasie nie próżnowały Niemcy, forsując skutecznie przepracowanie formuły Unii Śródziemnomorskiej zgodnie z ich mocarstwową linią: „nic w Afryce Północnej bez nas”. Niemcy, jak zwykle – ostoniły swe mocarstwowe ambicje „rozszerzoną formułą”: wedle ich pomysłu powstała wreszcie oficjalnie (na szczycie w Paryżu w lipcu 2008 roku) – jednak nie Unia Śródziemnomorska, ale Unia na Rzecz Regionu Morza Śródziemnego. Żeby Francja nie myślała sobie, że za unijne (niemieckie) pieniądze będzie robić swoją własną politykę w Afryce – ta nowa „unia” obejmuje wszystkich 27 członków Unii Europejskiej plus: Algierię, Tunezję, Maroko, Jordanię, Syrię, Egipt, Mauretanię, Izrael, Autonomię Palestyńską, Liban, Turcję, ale i, uwaga: Bośnię, Hercegowinę, Chorwację, Czarnogórę i Monako... Razem 43 państwa, pośród których Niemcom nie trudno zbudować własną koalicję lub przynajmniej „quorum blokujące”.

Libia zdecydowanie i od razu odrzuciła propozycje członko-

Z KRAJU

- Na beatyfikację Jana Pawła II wybrał się do Rzymu m.in. prezydent Bronisław Komorowski z rodziną oraz marszałkowie Sejmu i Senatu.
- Mszą św. w bazylice Mariackiej w Krakowie bliscy, przyjaciele oraz sympatycy pary prezydenckiej uczcili pierwszą rocznicę pochówku na Wawelu Lecha i Marii Kaczyńskich. Po Mszy św. odbył się koncert „10 IV in Memoriam”.
- Prawie 500 tysięcy osób podpisało się pod projektem nowelizacji ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży. Projekt złożono w Sejmie.
- Metropolita gdański, abp Sławoj Leszek Głódź podczas orędzia wielkanocnego powiedział, że katastrofa smoleńska uświadomiła wartość i cenę miłości, pamięci, Ojczyzny.
- W hotdzie papieżowi, nad stawem, na kamieniach, w maluchu, a nawet w tupolewie i pod złamaną brzozą – tworzone tegoroczne sceny Grobu Pańskiego w okresie Wielkiej Nocy.
- Tablica upamiętniająca ofiary na miejscu katastrofy smoleńskiej, którą Rosjanie w przeddzień rocznicy wypadku zdemontowali, wrócili do Polski.
- Co trzeci pytany (31%) najchętniej oblałby wodą podczas śmigusa-dyngusa prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego. Premiera Donalda Tuska wskazało 17,5%, a prezydenta Bronisława Komorowskiego 1,7%. respondentów – wynika z sondażu Instytutu Homo Homini. Sondaż można interpretować rozmaicie. Podobno, niektórzy najchętniej oblewają wodą tych, których... lubią.
- Naczelna Prokuratura Wojskowa oświadczyła, że nie ma dowodów na jakiegokolwiek naciski na załogę tupolewa, który uległ katastrofie pod Smoleńskiem. Może warto przy okazji zbadać, kto od wielu miesięcy stał za tego typu „wrzutkami” pojawiającymi się w mediach?
- Zapowiadając tegoroczne obchody święta Konstytucji 3 Maja Bronisław Komorowski,

ponoć historyk z wykształcenia, po chwili namysłu oświadczył, że była ona... „drugą konstytucją w Europie”. O europejskim pierwszeństwie polskiej konstytucji uczą się dzieci w podstawówce.

- Kancelaria Prezydenta Komorowskiego nie wyznaczyła osoby do reprezentowania prezydenta w trakcie prac nad ustawą o świadczeniach dla ofiar sowieckich wywoźek. Powód? Był to projekt jeszcze Lecha Kaczyńskiego.
- Ponad 30 polityków i publicystów zwróciło się z apelem do prezydenta Komorowskiego o deklarację potwierdzającą stanowisko Polski, że zbrodnia w Katyniu była ludobójstwem. Jest to reakcja na skandaliczną deklarację doradcy prezydenckiego Kuźniara, który zakwestionował pogląd, że Katyń był ludobójstwem.
- Senat przyjął jednogłośnie uchwałę z okazji 100. rocznicy III Powstania Śląskiego. Senatorowie podkreślili, że odbudowa II RP była procesem złożonym, a jednym z jej elementów był powrót Górnego Śląska do Macierzy. W uchwale czytamy także, że choć Śląsk przez ponad 600 lat był poza granicami Polski, jego mieszkańcy nie zatracili narodowej tożsamości i wytrwale stali na straży ojczyściej mowy.
- Lech Wałęsa złożył na ręce prezydenta Gdańska Adamowicza pisemną rezygnację z zasiadania w radzie Europejskiego Centrum Solidarności. To reakcja na nominację na dyrektora ECS Basila Kerskiego. Jego matka była Polką, ojciec – Irakijczykiem, a on sam ma obywatelstwo niemieckie i mieszka w Berlinie.
- Sąd Okręgowy w Olsztynie odroczył rozprawę lustracyjną postać PSL Adama Krzyżkowskiego, którego IPN zarzuca zatajenie współpracy z Wojskową Służbą Wewnętrzzną.
- Łódzki sąd zajmie się wnioskiem prokuratury o przedłużenie o trzy miesiące aresztu dla Ryszarda C., który zastrzelił w październiku działacza PiS Marka Rosiaka.
- Minister infrastruktury Grabarczyk znalazł

wynnych dantejskich scen na polskich dworcach. Winni są „pasażerowie”, bo „to oni podejmują decyzję o tym, jaki środek transportu wybrać i kiedy rozpocząć podróż”.

- 70% Polaków uważa, że sprawę w kraju zmierzają w złym kierunku. 20% jest przeciwnego zdania, a 10% nie ma opinii. Tak przynajmniej wynika z sondażu TNS OBOP.
- Deficyt finansów publicznych wyniósł w 2010 r. 7,9% PKB. Dług publiczny państwa wzrósł do 55% PKB.
- Od 1 lipca tego roku ruszyć ma centralna ewidencja podatników, do której trafią wszyscy Polacy posiadający numer PESEL, niezależnie od tego, czy płacą podatki, czy też nie. W ewidencji znajdują się także dane ewidencyjne z rejestru PESEL. Informacje o obywatelach będą przechowywane do śmierci danej osoby.
- Wyglazło szydło z worka... PiN (rozłamowcy z PiS zwani „Pjonkami”) mają złożyć w Sejmie projekt ustawy zmieniającej status nadawcy społecznego. Zmiany mają uderzyć w Radio Maryja jako jedyną niekontrolowaną przez establishment polityczny rozgłośnię w Polsce. Rozgłośnia straciłaby status radia społecznego i musiałaby zapłacić olbrzymie pieniądze za koncesję.
- Na obszarze Południowego Bałtyku ma być odtworzony średniowieczny szlak pątniczy pod nazwą Pomorska Droga św. Jakuba.
- Potanieją koszty rozwodów. Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało projekt ustawy nowelizującej ustawę o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Rząd walczy z drożyzną?
- Chińczycy trzymają się mocno... Ostatnia umowa w sprawie sprzedaży Chińczykom cywilnej części Huty Stalowa Wola ma być zawarta do końca czerwca. Polskie zakłady przejmie firma LiuGong – jedno z 500 największych przedsiębiorstw przemysłowych w Chinach. □

stwa: Kaddafi oświadczył, że Unia na Rzecz Regionu Morza Śródziemnego to „nowy projekt kolonialny”, że to „próba rozbicia Unii Afrykańskiej”, „projekt mający na celu neokolonialne podporządkowanie Afryki Północnej” głównie Francuzom i Anglikom. I wtedy chyba podpisał na siebie wyrok...

Kaddafi zbiera dzisiaj „grona gniewu” promotorów tej Unii.

Tymczasem w Paryżu powstało wnet „biuro organizacyjne” Unii na Rzecz Regionu Morza Śródziemnego. Wolno sądzić, że była to przybudówka francuskiej agentury, werbującej tubylczych polityków z krajów Afryki Północnej do wstępnej realizacji francuskiego projektu. Obecnie dowiadujemy się, że w tzw. Radzie Narodowej „rebeliantów” libijskich jest „kilku ministrów Kaddafiego”.

A podczas trwającej obecnie interwencji w Libii jakoś przeszły niezauważone słowa premiera Berlusconi: „Nowe władze libijskie będą musiały honorować podpisane kontrakty”.

Czy Kaddafi – wygrywając drugorzędne konflikty interesów między Niemcami, Francją, Włochami, Ameryką i Rosją – wytarguje sobie jakiś kompromis? Wydaje się to wątpliwe. Wszystko wskazuje raczej, że „ Europejczycy ” zabezpieczą sobie libijską ropę i północnoafrykański rynek zbytu za pośrednictwem jakiejś tubylczej, koncesjonowanej „demokracji”, a straszliwego Kaddafiego, „nie naszego syna”, zastąpią teraz „... syni mniejsi”, ale „nasi”. □

Marian Miszański

„Historyczna” wpadka prezydenta

Podczas spotkania z uczniami gimnazjum z Ożarowa Mazowieckiego w Ogrodach Belwederskich Bronisław Komorowski nie ustrzegł się kolejnej wpadki. Zapraszając do udziału w „majówce z Polską” prezydent powiedział, że Konstytucja 3 Maja była „drugą na kontynencie europejskim konstytucją nowoczesną”.

W rzeczywistości polski dokument z 1791 roku był pierwszą konstytucją w Europie, a drugą na świecie (po Stanach Zjednoczonych). Drugą ustawę zasadniczą w Europie przyjęli Francuzi. □

Ogłoszenie - TV POLONIA

Zmiana parametrów odbioru programu TVP

SZANOWNI PAŃSTWO,

informujemy, że z końcem kwietnia b.r. uległy zmianie parametry odbioru programu TVP Polonia z satelity W3A. Upraszamy prosimy o przestawienie odbiorników.

Nowe ustawienia odbiornika:

Satelita: W3A 7 E; Polaryzacja: V (pionowa); Częstotliwość: 11189,83 MHz; Symbol Rate: 6,6665 Msymb/s; FEC 3/4

W przypadku pytań technicznych prosimy o kontakt z Koordynatorem Satelitarnym TVP, tel. (0048) 22 547 44 24.

ZE ŚWIATA

- Ponad 100 tys. osób zgromadziło się w Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego na Mszy św. pod przewodnictwem Benedykta XVI na Placu św. Piotra w Watykanie. W wielkanocnym orędziu Benedykt XVI zaapelował o podjęcie dialogu w ogarniętej wojną Libii i rozwiązanie konfliktu na Bliskim Wschodzie. Słowa otuchy papież skierował też do mieszkańców Japonii, którzy ucierpieli w wyniku trzęsienia ziemi i tsunami.
- Wszystkie partie w niemieckim Bundestagu wykluczyły możliwość poparcia w głosowaniu deklaracji rehabilitującej przedwojenną mniejszość polską zdelegalizowaną przez władze III Rzeszy.
- Władze obwodów w zachodniej części Ukrainy odmawiają wieszania czerwonego sztandaru z okazji 9 maja. Deputowanym, który poparł przepisy o wywieszaniu czerwonej flagi w dniu zwycięstwa Związku Radzieckiego nad Trzecią Rzeszą, zaproponowano, by „złożył mandaty i jechali tam, gdzie ich wywieszanie jest normą”. Ustawę skrytykował także nowy patriarcha Kościoła grekokatolickiego na Ukrainie ks. abp Świątostaw Szewczuk.
- Zmodyfikowana przez rząd Mykoły Azarowa nowa doktryna wojskowa wyklucza członkostwo Ukrainy w NATO.
- Prezydent Węgier Pal Schmitt podpisał nową konstytucję, przyjętą wcześniej przez parlament. Nowa ustawa, która zastępuje wersję jeszcze z czasów komunizmu, wejdzie w życie 1 stycznia 2012 r. Preambuła nowej ustawy zasadniczej brzmi: „Boże, zbaw Węgrów i obdarz ich swymi łaskami”.
- Samoloty NATO zbombardowały w Trypolisie kompleks budynków rządowych, w tym biura libijskiego przywódcy Muammara Kaddafiego. Ministerstwo obrony USA poinformowało, że po raz pierwszy użyto też w Libii samolotu bezzałogowego Predator.
- Euroseptyczna partia Prawdziwi Finowie prawdopodobnie będzie brata udział w tworzeniu nowego fińskiego rządu. Prawicowe ugrupowanie sprzeciwiające się dominacji Brukseli uzyskało trzeci wynik w wyborach parlamentarnych, ustępując bardzo nieznacznie dotychczasowym największym partiom, liberalno-konserwatywnej Koalicji Narodowej (NCP) i socjaldemokratom. Prawdziwi Finowie będą mieli 39 swoich przedstawicieli w 200-osobowym parlamencie.
- Tysiące funkcjonariuszy syryjskich służb bezpieczeństwa, wspieranych przez czotgi atakowało manifestantów w miastach Dara, Damaszek i Dżabla.
- Manifestacje żądające zwiększenia swobód odbyły się także w spokojnych do niedawna miastach marokańskich.
- Prokurator generalny Egiptu postanowił przedłużyć o 15 dni areszt byłego prezydenta kraju Hosniego Mubaraka, przebywającego w szpitalu w Szarm el-Szejk.
- Ponad 500 więźniów, w większości talibów, uciekło nocą z głównego więzienia w Kandaharze na południu Afganistanu przez tunel, który przekopali do nich rebelianci.
- Podczas spotkania Rada NATO – Rosja w Berlinie sojusznicy zaproponowali Moskwie ścisłą współpracę przy projekcie budowy tarczy antyrakietowej.
- Rosyjsko-niemiecki koncern Nord Stream i niemiecki rząd oficjalnie zaproponowały, aby statki, które zawijają do portów w Świnoujściu i Szczecinie, jeśli w żegludze przeszkadza im Gazociąg Północny położony na dnie Baltyku, zmieniły... tor wodny.
- Od 1 maja władze Belgii mogą odebrać wszystkich Marokańczyków odsiadujących wyroki w więzieniach belgijskich do ojczyzny. Parlament w Rabacie ratyfikował umowę o repatriacji więźniów zawartą przez oba kraje cztery lata temu.
- Prawo zabraniające handlu tzw. dopalaczami weszło w życie w Czechach. Oznacza to zakaz sprzedaży 30 nowych narkotyków syntetycznych.
- Na spornym pograniczu Tajlandii i Kambodży doszło do starć wojsk obydwu krajów. Zginęło 5 żołnierzy.
- Rząd w Tokio zatwierdził ustawę budżetową, w której przeznaczono blisko 50 miliardów dolarów na wydatki związane z odbudową zniszczeń wywołanych przez marcowe trzęsienie ziemi i tsunami. Jest to największy pakiet finansowy przeznaczony na usuwanie zniszczeń w kraju od czasu zakończenia II wojny światowej.
- Wzniesiony oficjalnie zaledwie trzy miesiące temu na pekińskim placu Tiananmen pomnik Konfucjusza nagle znikł w tajemniczych okolicznościach.
- Propaganda działa. W ciągu ostatniego roku odsetek Rosjan uważających, że w Katyniu mordowali jednak Niemcy, wzrósł z 18 do 24 procent...
- Polscy radni w regionie wileńskim składający ślubowanie przed objęciem stanowiska nie mogli na zakończenie wypowiedzieć tradycyjnej formuły „Tak mi dopomóż Bóg” w języku polskim, ponieważ wówczas uznaje się taką przysięgę za... nieważną.
- Ponad sto osób zginęło, a kilkadziesiąt kolejnych zostało rannych w starciach sił rządowych z rebeliantami w południowym Sudanie.
- Do 32 wzrosła liczba ofiar śmiertelnych wypadku promu, który przewrócił się na rzece we wschodnim Bangladeszu.
- I jeszcze postępy „postępu”. Amerykański ambasador na Malcie Douglas Kmiec zrezygnował z piastowania powierzonych mu stanowiska w wyniku raportu opublikowanego przez Departament Stanu, w którym zarzuca się mu poświęcanie zbyt wiele czasu na... promowanie lepszych relacji religijnych między krajami. □

Le Poète beatifié

Jean Offredo – journaliste et écrivain

Phot. J. Fedorowicz ©

En ce 1er mai, ce n'est pas seulement un grand pape qui a été béatifié, mais aussi un grand créateur littéraire, poète et auteur dramatique⁽¹⁾. On peut oser même cette affirmation : Karol Wojtyła fut l'homme de deux vocations : prêtre et poète. Le poète français Pierre Emmanuel, son traducteur-adaptateur, dit justement : « Le poète est bien le même que le philosophe ou le théologien, mais il atteint l'homme en un lieu de l'être que ni la philosophie ni la théologie ne peuvent saisir avec la même immédiateté ».

De fait Karol Wojtyła n'est pas un quelconque « mettre en vers » de la parole biblique ou de sermons moralisants, mais bien le créateur d'une œuvre où se rencontrent art et foi, écriture poétique et élan spirituel, enracinement polonais et quête de l'universel. Il est dans la lignée de poètes comme T.S. Eliot, Claudel, Rilke, La Tour du Pin et de ses compatriotes Norwid, Miłosz, Szymborska.

L'œuvre poétique de Karol Wojtyła s'échelonne de 1938 à 1978 quant à l'écriture, de 1950 à 1979 quant à l'édition. Une œuvre publiée sous pseudonyme, à Cracovie, à la demande de son archevêque, le cardinal Adam Sapieha, démarche à laquelle il restera fidèle comme évêque et archevêque. Peu de personnes étaient dans la confiance chez les lecteurs de l'hebdomadaire catholique Tygodnik Powszechny ou de la revue Znak qui le publiaient. Karol Wojtyła a eu ainsi une identité publique de prêtre et une identité cachée de poète et auteur dramatique.

Les sources d'inspiration de Karol Wojtyła sont diverses. La Pologne d'a-

bord, ses racines, arbre souvent blessé par les aléas de l'Histoire, mais qui trouve en elle-même et en son peuple la force de résister pour sa vie, sa liberté, sa foi. Quand je pense Patrie est aussi un hymne universel, un appel à lutter contre le fatalisme parce que « nous sommes en marche pour prendre part à l'Eucharistie des mondes. » Inspiration personnelle ensuite, autobiographique, tel La Carrière, évocation de son travail ouvrier pendant la guerre, ou La Naissance des Confesseurs, l'Eglise, où il écrit des vers prémonitoires dans la basilique romaine sur Pierre, le « pavement » qui porte les pas de ses frères vers le Christ. Des visages, des lieux l'inspirent encore, ainsi La Mère, hommage à toutes les femmes du monde et à Marie, ces Profils du Cyrénéen où tout homme est appelé à se transcender, ces Pérégrinations aux Lieux Saints, terre où « il imprimera son sceau et qu'il emportera avec lui. »

Karol Wojtyła auteur dramatique trouve des accents tout aussi passionnés que le poète. Ainsi Frère de Notre Dieu, à la fois méditation sur la révolte des hommes contre la misère et expression du combat intérieur de son héros, Adam, entre son talent d'artiste-peintre et l'appel de Dieu. Adam qui deviendra Frère Albert, fondateur des Antonins à Cracovie, que Jean Paul II canonisera, hommage rendu à un modèle de sa vie.

C'est aussi La Boutique de l'Orfèvre, drame sur l'amour vécu par trois couples en proie à la douleur et au doute, sous le regard énigmatique de l'Orfèvre-Dieu qui évalue et pèse le destin de chacun avec des accents mêlés d'inquiétude et de sérénité, de crainte et d'espoir.

La poésie de Karol Wojtyła est ainsi une autre forme d'expression de sa vision de l'homme et du monde. Transcender le vécu quotidien, faire se confronter sentiments, rêves et réalités, en l'exprimant dans le langage poétique, devient bien alors, au-delà de sa dimension littéraire, une méditation spirituelle sur l'être et son devenir. Karol Wojtyła affirme cette intuitive conviction qu'art et foi se conjuguent pour sublimer l'esprit et l'âme.

À chaque fois que je demandais à Jean Paul II s'il continuait d'écrire des poèmes, il répondait que tout s'était arrêté au Conclave. Pourtant en 1998 il me répondit dans un sourire : « Si Dieu le veut ». Espoir, peut-être... Cependant, comment ne pas voir que Pape il est resté poète. Que de prières, écrites et prononcées au long de ses voyages ou dans l'intimité romaine, sont de véritables poèmes, hymnes ou mystères ! Et que dire encore de certains grands textes tels Redemptor hominis et Veritatis splendor

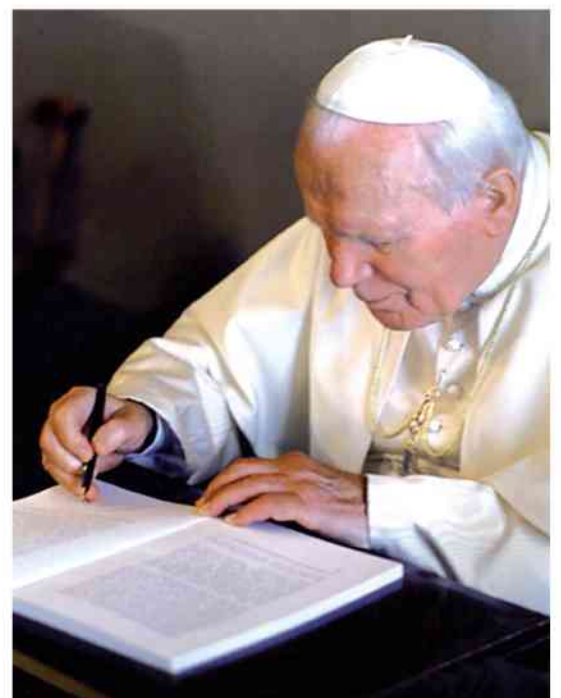
où de nombreux passages sont de véritables poèmes en prose, tel Dives in misericordia où il reprend quasiment des mêmes mots et expressions que dans sa pièce Frère de Notre Dieu !

Et puis ce fut Tryptique romain, publié en 2003 en Pologne et en polonais, comme s'il achevait, au crépuscule de sa vie, l'œuvre du poète de Cracovie commencée soixante-cinq ans plus tôt⁽²⁾. Trois poèmes-méditations sur Michel-Ange et la Chapelle Sixtine, sur Abraham « l'homme de la grande rencontre » et un étonnant texte Torrent où s'exprime toute la symbolique wojtylienne. Un appel à ne pas se laisser emporter par la force du torrent, mais à le remonter à contre-courant, pour trouver la source originelle, quête du commencement, quête de Dieu. Attitude de volonté et de foi que Jean Paul II poète nomme « étonnement ». Face au torrent de la vie, l'homme « étonné », œil et esprit ouverts, ne peut rester passif et fataliste comme l'eau qui coule.

Tryptique romain a été signé en date du 14 septembre 2002, jour de la Glorification de la Croix qui comptait beaucoup pour Jean Paul II. Croix du Christ, carrefour de l'horizontalité du poète et de l'Homme avec la verticalité du prêtre et de Dieu. Est-il plus beau symbole pour Karol Wojtyła qui écrivait ainsi : « Le sacerdoce est une vocation ; la création poétique est expression d'un talent dépendant aussi d'une vocation ».

Une double vocation aujourd'hui portée sur les autels. □

1. Karol Wojtyła, Poèmes, Théâtre, Écrits sur le théâtre, avant-propos de Jean Offredo, Paris, Cana-Cerf, 1998.
2. Jean Paul II, Tryptique romain, présentation du cardinal Ratzinger, avant-propos de Jean Offredo, Paris, Cana-Cerf, 2003.

Zofia J. Zdybicka o Janie Pawle II filozofie i mistyku

O życiu i dokonaniach Jana Pawła II napisano już wiele i wciąż pojawiają się nowe opracowania z cennymi charakterystykami jego osobowości, twórczości oraz poglądów. Na polskim rynku księgarskim ukazała się pozycja książkowa wskazująca źródła i fundament fenomenu życia i dzieła Wielkiego Polaka, zatytułowana Jan Paweł II – filozof i mistyk.

Autorką książki jest Siostra Zofia J. Zdybicka, profesor filozofii na kul-u. Jej znajomość z Ojcem Świętym sięga roku 1956, kiedy rozpoczęła studia filozoficzne. Książki Karol Wojtyła był wówczas profesorem i prowadził wykłady z etyki. Kilka lat później współpracowali w tworzącej się Lubelskiej Szkole Filozofii Klasycznej. Do końca Jego życia łączyła ich serdeczna przyjaźń.

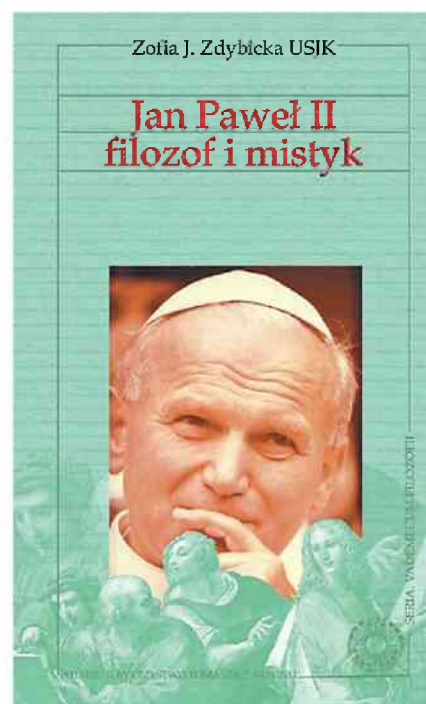
Książka ukazała się w serii „Vademecum Filozofii”. Obejmuje cztery rozdziały poprzedzone wprowadzeniem. Zawiera też pomocną literaturę do dalszych studiów zagadnień filozoficznych, jest podzielona na prace Karola Wojtyły – Jana Pawła II oraz prace innych autorów. Wyjątkowością jej jest ukazanie Jana Pawła II łączyącego w sobie trzy wielkie sily duchowe: filozofię, wiarę i sztukę. Jako myśliciela i mistyka, który kierowany przez Ducha Świętego dokonał dzieł przekraczających możliwości człowieka. Jako filozofa, teologa, poetę, aktora – jednym słowem, jako człowieka, który objawia pełne bogactwo swej osobowości. Dodatkowym walorem książki są osobiste wspomnienia Autorki.

W rozdziale „Myśliciel” Autorka akcentuje filozoficzny rys życia Jana Pawła II. Píše, że szczególnie antropologia i etyka leżały w centrum Jego zainteresowań. Już na poziomie filozoficznym ujawnia się – zdaniem Wojtyły – Boskie pochodzenie i Boskie przeznaczenie człowieka, jako osoby rozumnej, wolnej, otwartej na Transcendent. Tę na nowo odkrytą prawdę o człowieku, jego godności i wartości, przedstawił w sposób nowoczesny i czytelny, nawiązując tym samym kontakt ze współczesną kulturą. Pragnąc pomóc człowiekowi w realizacji jego najważniejszego powołania, które okazuje się powołaniem do miłości, do przemiany siebie w dar dla drugiego i dla Boga, opracował metafizykę osoby. Jego prace z tego zakresu, m.in. „Osoba i czyn” oraz „Miłość i odpowiedzialność” stanowią dzieła naukowe, które zrodziły się z potrzeb duszpasterskich kontaktów z młodzieżą oraz z potrzeb Kościoła dostrzeżonych na Soborze Watykańskim II.

Autorka wskazuje na charakterystyczne rysy wypracowanej przez K. Wojtyłę antropologii filozoficznej. Jego antropologia to „studium osoby poprzez czyn”. Człowiek poprzez swoje czyny, przez świadome działanie staje się „kimś” i „jakimś” – staje się dobrym lub złym moralnie. Moralność jest relacją zgodności lub niezgodności czynu z normą postępowania. Osoba ludzka posiada w swoim wnętrzu „rzeczywistość normatywną”, tj. sumienie. Jest ono łącznikiem między wolnością (samostanowieniem) a rozpoznaną prawdą o dobru oraz normami moralnymi. Siostra Profesor podkreśla także prawdę akcentowaną przez K. Wojtyłę o pochodności człowieka od osobowego Absolutu, do której możemy dojść własnym rozumem.

Jan Paweł II był nie tylko wybitnym filozofem, ale także człowiekiem głębokiej modlitwy, kontemplatykiem – mistykiem. O tym traktuje drugi rozdział książki zatytułowany: „Mystyk”. Zdaniem Autorki uderzająca jest spójność między życiem modlitwy, mistycznym zjednoczeniem z Chrystusem i Kościołem a postugą pasterską i nauczaniem wielkiego Polaka. Zauważa to również Papież Benedykt XVI, który o swoim poprzedniku powiedział: był „zakochany w Bogu”, miał mistyczną miłość do Chrystusa.

Krystyna-Bożena Maître

Profesor Z. Zdybicka wskazuje na fakt, że nurty filozoficzne, poczynając od XVII wieku, stworzyły klimat myślowy, w którym Bóg nie jest potrzebny do wyjaśniania świata ani Jego miłość nie jest potrzebna człowiekowi. Kultura współczesna charakteryzuje się zepchnięciem Boga poza sferę racjonalną. Proponowane są wizje świata i człowieka bez Boga. W tym kontekście Jan Paweł II głosi współczesnemu światu humanizm związany z koncepcją człowieka, jako osoby stworzonej przez Boga z miłości i z miłości odkupionej przez Chrystusa – Boga-Człowieka. W okresie panowania błędnej wizji człowieka i ideologii zła, Jan Paweł II broni człowieka, jego godności, wartości, wolności, jego praw, małżeństwa, rodziny, wolności politycznej. Buduje całym swym życiem kulturę – cywilizację prawdy i miłości. Do dzisiejszego Kościoła i kultury wnosi nowe prawdy i nowego ducha. Postugę swoją sprawuje według własnego niepowtarzalnego i unikalnego modelu ukształtowanego w racjonalności i żywej wierze ewangelicznej.

Rozdział trzeci jest wspomnieniem Autorki o Ojcu Świętym. Píše ona, że swoje wykształcenie etyczne w całości zawdzięcza Księdzu Wojtył. Jako młody naukowiec na kul-u kontynuował zasadniczo linię etyczną o. Jacka Woronieckiego, jednak wnosił do wykładów coś bardzo osobistego. Studenci czuli, że omawiane problemy zawierały Jego własne przemyślenia. Zafascynowanie człowiekiem pogłębiał przez dalsze studia i prace. Wykłady o miłości pozostawiały mocny ślad teoretyczny, ale i przekonanie, że tak może mówić tylko ktoś, kto posiadał umiejętność miłowania. Autorka wyznaje, że szczególnie utkwiły jej w pamięci słowa Księdza Wojtyły, w których pokazywał, że miłość ludzka domaga się daru z siebie dla drugiego człowieka – aż do gotowości daru ze swego życia.

Profesor Zdybicka píše o Janie Pawle II, że był człowiekiem trudnych, ale szczęśliwych wyborów. Do takich należały nominacja na biskupa w 1958 roku, a zwłaszcza wybór na następcę św. Piotra w 1978 roku. Jednak od początku życia kapłańskiego nie rezygnował ani z pracy naukowej, ani duszpasterskiej. Nawet wówczas, gdy został papieżem. Autorka podkreśla, że ta harmonia między pracą myśliciela i duszpasterza godna jest ojców Kościoła czy wielkich myślicieli średniowiecza. Píše, że do dziś słyszy skandowane Subito Santo! przez niezliczony tłum zebrany na placu św. Piotra w dzień pogrzebu Wielkiego Papieża.

Ostatni rozdział książki to wypowiedzi o filozofii i mistyce autorstwa Jana Pawła II oraz Jego bliskiego przyjaciela i współpracownika, o. Prof. Mieczysława A. Krąpca.

ciąg dalszy na str. 11.

Jan Paweł II z kościoła św. Andrzeja w Tuluzie

ciąg dalszy ze str. 5

A jak ta idea zamieniła się w płótno?

W 3 Niedzielę Wielkiego Postu rozpocząłem głoszenie rekolekcji w mojej rodzinnej, tódzkiej diecezji. Przygotowując swój pobyt w Polsce prosiłem mojego kolegę, abyśmy, będąc w Częstochowie, pojechali do jakiejś hurtowni z dewocjonaliami. Od słowa do słowa i rzecz sprowadziła się do obrazu. Odradzał mi zakup reprodukcji, nawet w Częstochowie, ale polecił mi artystę – plastyka, współpracującego z nim i jego parafią. Od razu stanęło mi przed oczyma piękne sgraffito, przedstawiające 12 Apostołów ze ściany głównego ołtarza i nie wahałem się dużej.

Sgraffito?

Jest to niezmiernie trudna, ale i piękna technika, znana już w czasach starożytnego Rzymu. Polega na nakładaniu warstwami kolorowych tynków i gdy jeszcze są mokre wycina się w nich zagłębienia w zależności, którą barwę chcemy wyeksponować dla osiągnięcia określonego efektu. Tych 12 Apostołów jest tak wymownych, że nie zdawałem sobie sprawy z różnicy między olejną farbą a tynkiem.

Więc artysta jest wszechstronny?

Nie wiem, ale postuchałem również ks. Edwarda Póttoraka, mówiącego: „Zaufaj mu i nie naciskaj na «cukierkowate formy»”. Chciałem bowiem, aby Papież i siostra Simmon-Pierre byli przedstawieni w jakiejś komunii, kontekście duchowym. Zależało mi, aby można było natychmiast i łatwo zauważyć łączyłość między nimi. Optałem się jednak nic nie narzucać. Na obrazie są jakby dwa osobne portrety postaci, a jednak łączy je przecież krzyż. On cierpiał, i Ona również cierpiała z powodu tej samej choroby, rzecz można – za przyczyną tego samego krzyża. Na jej ustach można chyba znaleźć ślady tego cierpienia, ale przez oczy przebija wielkie zaufanie. Wyobraźnia artysty zaprowadziła jej wzrok... jakby w stronę Najświętszego Sakramentu. Przecież to sam Jezus ją uzdrowił za wstawiennictwem Jana Pawła.

O Człowieku nadziei

ciąg dalszy ze str. 2

„Ostatnie słowo Boga w sprawie ludzkiego losu to nie śmierć, lecz życie; nie rozpacz, lecz nadzieja” (Orędzie wielkanocne 1986).

„Potrzebujemy Ciebie, zmartwychwstały Panie, także i my, ludzie trzeciego tysiąclecia! Zostań z nami teraz i po wszystkie czasy.

Spraw, by materialny postęp ludów nigdy nie usunął w cień wartości duchowych, które są duszą ich cywilizacji.

Prosimy Cię, wspieraj nas w drodze. W Ciebie wierzymy, w Tobie pokładamy nadzieję, bo Ty jeden masz słowa życia wiecznego” (Orędzie wielkanocne 2005, ostatnie).

3. Moja odpowiedź

Nadziei papieża nie można nazwać optymizmem. Bo optymizm lub pesymizm kojarzy się raczej z cechą charakteru lub nastrojem chwili. Jan Paweł II widział rzeczy takimi, jakie są w świecie wiary. Dlatego dostrzegał wyraźnie i nazywał po imieniu to wszystko, co jest tanią podróbką nadziei. Zło buduje iluzje

łatwego szczęścia i szybkiego sukcesu. Nadzieja nie polega na przychyłaniu oczu na zło. Nie jest naiwnym przekonaniem, że przyszłość na pewno lepsza. Na czym opieram swoją nadzieję, komu ufam? Sobie, wiedzy, mężowi, postępowi, pieniądзом, ubezpieczeniu? Ile w tym naiwności, a ile widzenia rzeczy takimi, jakie są?

Nadzieja to plan. Czyli ufam Bogu, ale zarazem biorę się za bary ze swoim życiem, z problemami. Nie poddaję się negatywnym emocjom, zwłaszcza rozpacz. Pytam, co mogę zrobić w danej sytuacji dziś. Nadzieja nie jest marzycielką, jest realistką. Ale nadzieja nie oznacza też jakiejś małoduszności, ciasnoty horyzontów. Przeciwnie, nasze nadzieje muszą być wielkie, skoro ich fundamentem jest Bóg. Nadzieja pomaga pokonywać lęk. Pomaga żyć pełnią, aż w wieczność.

Nadzieja w obliczu zła, choroby, przemijania, śmierci? Podpowiedzi papieża: „Wierzący wie, że obecności zła towarzyszy obecność dobra, łaski. Nie ma zła, z którego Bóg nie mógłby wyprowadzić większego dobra. Męka Chrystusa na krzyżu nadała cierpieniu sens

Więc postać siostry na obrazie jest Księdza pomysłem?... A kim jest ten artysta-teolog?

Bardzo chciałem, aby jej postać tam się znalazła. Jest Ona Francuzką i żyje na tej samej ziemi, na której my teraz mieszkamy. Chciałbym, aby jej rodacy dostrzegli w tym geście jakiś znak. Chciałbym również, aby nasze oczy patrzące na ten obraz wyostrzyły wzrok naszych dusz. Niech Boże łaski przelewają się za przyczyną modlitw przed tym wizerunkiem.

A kim jest autor? To Jacenty Jończyk, skończył studia w cieniu wieży częstochowskiego klasztoru, a mieszka w cieniu kominów cementowni „Działoszyn”. Wystawia w galeriach polskich i zagranicznych, znany jest również w USA, ale podejrzewam, że obraz u św. Andrzeja w Tuluzie jest jego pierwszym na ziemi francuskiej. Łódzki kościół Matki Bożej Królowej Pokoju, gdzie pracuje mój kolega, jest jednym z 60, w których Artysta pracował, miał więc okazję, aby podkształcić się w teologii.

Widzę, że jest Ksiądz zadowolony z dzieła, a parafianie?

Bardzo jestem zadowolony, a parafianie chyba również, tym bardziej, że część uczęszczających na Msze św. to... Krakowiacy i Górale, nieskorzy do uzewnętrzniania swoich uczuć. W 1942 roku pewna 17-letnia panna, Regina Forys, złożyła ofiarę na obraz m. b. Częstochowskiej w St Rome; jest coś bardzo wzruszającego w tym, że ta sama osoba – dzisiaj pani Regina Kędzierska – złożyła jako pierwsza ofiarę na fundowany obecnie obraz przedstawiający błogostawionego Jana Pawła II. Ona się cieszy z niego chyba najbardziej. Jeszcze kilka lat i nie będzie świadków wydarzenia z 1942 roku, a za 50 lat będzie trudno znaleźć uczestników obecnej uroczystości z 1 maja 2011 roku w kościele św. Andrzeja, ale Polska będzie już zawsze w tych miejscach obecna. I w tym miejscu chciałbym coś jeszcze dorzucić: czy wierni z francuskich parafii będą zadowoleni, czy zauważą ten znak czasu? Zapraszałem ich na przystawkiowe „lewo i prawo”, zobaczymy. W taki sam sposób zapraszam na pielgrzymkę do Polski «Śladami Jana Pawła II», niech ten obraz i ta pielgrzymka zostaną śladami papieskimi w naszych sercach. □

zupelnie nowy. Jego cierpienie pochłania zło ogniem miłości i wprowadza nawet z grzechu wielorakie owoce dobra. W miłości, która ma swe źródło w Sercu Chrystusa, jest nadzieja na przyszłość świata”. Dodajmy – jest w tej miłości nadzieja na moją przyszłość. Warto jej zaufać tak, jak Karol Wojtyła.

4. Modlitwa o nadzieję

Ślugo Boży, Janie Pawle Wielki! Potrzebujemy nadziei jak tlenu. Dusimy się w świecie małych ambicji, pychy, naiwnej wiary w postęp. W obliczu zła nieraz dopada nas rozpacz. Twoja biała sutanna, uśmiech, otwarte ramiona i mądre słowa były dla nas źródłem nadziei. Prosimy, wspieraj nas w wędrówce przez doliny śmierci. Pomóż zaufać nadziei płynącej z krzyża i zmartwychwstania Chrystusa. Prowadź nas przed Święte Drzwi, za którymi czeka nas niebo.

5. Przeczytaj

„Pamięć i tożsamość”, zwłaszcza zakończenie. Teksty papieskie znajdziesz na: www.papiez.wiara.pl

ks. Tomasz Jaklewicz (GN)

LA PAGE DES FRANCOPHONES

de Richard Zienkiewicz (frankofon@laposte.net)

Impressions de voyage

Carnet de notes d'un voyageur en Pologne.

On dit que les autoroutes polonaises, dès qu'elles sont mises en service, doivent être rapidement réparées, car elles présentent des défauts de construction. Pourtant, j'ai pris l'autoroute A2 de bout en bout, et je n'ai remarqué aucun chantier de ce genre. En revanche, j'y ai vu la construction de deux barrières de péage supplémentaires. Pour l'instant, il y en a trois et l'on paie à chaque fois treize złoty, soit trente-neuf au total, c'est-à-dire quelque dix euros, ce qui est beaucoup pour un porte-monnaie polonais moyen. C'est la raison pour laquelle il y a si peu de monde à emprunter les autoroutes. Alors, si on remet deux couches de péage supplémentaires, il faudra baisser les prix, sinon personne ne s'étonnera d'une nouvelle baisse de fréquentation. Il n'y aura plus que les touristes qui voudront arriver, rapidement et en toute sécurité, à destination, ainsi que les camions.

À côté des autoroutes, il y a aussi des voies rapides à s'offrir aux automobilistes. La seule différence, d'après mes observations, c'est que les voies rapides sont gratuites et que l'on y roule moins vite. J'en ai emprunté une, entre Radom et Varsovie. Un tronçon d'une cinquantaine de kilomètres qui permet au moteur de tourner, après les embouteillages, les bouchons, les travaux ou les revêtements abîmés. Il y a quelques années, le réseau routier était en chantier. On en voit maintenant des résultats positifs, mais c'est bien insuffisant. Un bon point tout de même pour des routes de campagne elles-aussi en rénovation.

Sur la centaine de kilomètres qui sépare la frontière du début actuel de l'autoroute à proximité de Nowy Tomyśl, on constate que les travaux de construction de l'autoroute A2 vont bon train. L'ouverture est prévue en mai 2012, et rien n'indique que l'échéance ne sera pas tenue. En revanche, sur la dernière partie du trajet, de Łódź à Varsovie, on peut en douter fortement. Pour aller plus vite dans les travaux en les faisant exécuter en parallèle, cette portion a été découpée en cinq tronçons et chacun d'eux, à la suite d'un appel d'offres, a été attribué à cinq concessionnaires différents.

Parmi ceux-ci, il y en a trois chinois dont les prix proposés étaient les plus bas. On nous a assurés que les Asiatiques construiraient en respectant les normes et la qualité européennes. Toutefois, pour travailler, ces derniers doivent faire appel à de la sous-traitance locale. Mais les entreprises polonaises, souvent liées à des groupes européens dont certains ont été évincés de l'appel d'offres, refusent de travailler avec les Chinois. Affaire à suivre, mais on peut se demander si notre pays cessera un jour de marcher sur la tête.

Tout au long de la route, il y a des bureaux de change. Même à la frontière, ils ont investi les guérites abandonnées par les gardes-frontière. Le taux de change est plus avantageux jusqu'à l'autoroute à Nowy Tomyśl. Plus loin ou à Varsovie, le cours est inférieur de quelques groszy.

Pour avancer, il faut du carburant. Le diesel à Rzepin m'a coûté 5,08 złoty le litre, soit 1,28 euro. C'est à peine quatre centimes de moins que le prix payé dans la station bas prix d'à côté de chez moi. Mais c'est largement moins que les prix pratiqués en Allemagne (1,48 euro le litre de diesel ordinaire par exemple). Heureusement que le plein fait à côté de chez moi m'a permis de ne reprendre du carburant qu'en Pologne, évitant ainsi le surcoût allemand. Et dire qu'« avant », l'essence en Allemagne était moins chère qu'en France. Dans la capitale, le diesel était à 5,19, tandis qu'en province, je l'ai vu à 4,85. La tendance est à la hausse, ce qui fait que les Polonais cherchent de plus en plus souvent à transformer leurs voitures pour les faire rouler au GPL dont le prix au litre est inférieur de près de 50%. L'installation serait rentabilisée au bout d'un an et demi.

Nous sommes arrivés en Pologne le jour du premier anniversaire de la catastrophe de Smolensk. Ici ou là, on pouvait apercevoir des drapeaux polonais aux fenêtres, mais il y en avait nettement moins qu'il y a un an. La commémoration s'est déclinée au pluriel, car il y en a eu plus d'une, chacune étant organisée en fonction de la sensibilité des organisateurs. On vient d'apprendre

que si l'enquête a été menée exclusivement par les Russes, cela ne résultait pas d'un accord officiel signé entre les deux États, mais d'un simple accord verbal entre Tusk et Poutine, probablement au moment où ce dernier a pris dans ses bras le Premier ministre polonais lorsqu'ils se sont retrouvés sur le lieu de l'accident. Le Polonais s'est fait rouler dans la farine par un Russe qui a plus d'un tour dans son sac. Un an après la catastrophe, la fracture politique, voire idéologique, n'a jamais été aussi profonde dans notre pays. La réconciliation nationale que l'on attendait, à laquelle chacun appelait, n'a pas eu lieu. En fait, chacun attend que l'autre fasse le premier pas. Cela peut durer longtemps.

Au moment où j'écris ces lignes, je suis encore sous l'impression que m'ont laissée les célébrations du Triduum pascal, suivies à la cathédrale des armées, Notre-Dame Reine de Pologne, à Varsovie. Samedi soir, après la vigile pascale, la procession, dans les rues de la Vieille Ville, a été suivie d'un magnifique feu d'artifice. D'après une enquête Pentor, 82% des Polonais sont allés à la messe à Pâques et 76% sont allés faire bénir les paniers de nourriture. La dépense moyenne pour les fêtes s'est élevée à 373 złoty (96 euros).

Pour finir, une devinette : connaissez-vous le bruit le plus caractéristique des jours précédant Pâques ? C'est celui des tapis que l'on frappe avec force, dans les cours, pour les dépoussiérer. □

Zofia J. Zdybicka o Janie Pawle II filozofie i mistyku

ciąg dalszy ze str.9

Obaj przyjmowali, że moralnie dobre postępowanie człowieka (kiedy jest zgodne z jego naturą i służy osiągnięciu jego celu ostatecznego) dokonuje się w konkretnym akcie decyzyjnym, zwanym czynem moralnym. W czynie, a zwłaszcza w akcie woli „ja chcę”

ujawnia się samostanowienie, warunkowane przez samoposiadanie i samopanowanie.

Książkę „Jan Paweł II – filozof i mistyk” polecić można nie tylko osobom profesjonalnie zajmującym się filozofią, ale każdemu myślącemu człowiekowi. Autorka po mistrzowsku wprowadza czytelnika w tajniki filozofii uprawianej przez K. Wojtyłę. Ukazuje bogactwo Jego osobo-

wości, żywą wiarę oraz postugę miłości. Lektura książki poza tym, że dostarcza cennych informacji, prowadzi także do refleksji nad własnym życiem. □

Krystyna-Bożena Maître

Z. J. Zdybicka, Jan Paweł II – filozof i mistyk, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, Lublin 2009.

Żyjemy na gazie

Tomasz Rożek (Gość Niedzielny)

Jeszcze rok temu bardzo ostrożne szacunki – choć niektórzy używali tuż j słowa „nałwone” – mówiły, że mamy w Polsce około 3 bilionów metrów sześciennych gazu w tzw. pokładach niekonwencjonalnych. Dzisiaj amerykańska Agencja Inżynierii Energetycznej (EIA) twierdzi, że mamy go 5,3 biliona metrów sześciennych.

Tak ogromna ilość surowca nie uczyni z nas drugiej Norwegii. Będzie lepiej, bo Norwegia w swoich podmorskich złóżach ma tylko 2 bln metrów sześciennych gazu, a my ponad 5 bln. Przy dzisiejszym zużyciu błękitnego paliwa starczyłoby go nam na prawie 400 lat.

Różowa przyszłość

EIA jest agencją należącą do administracji g. W ostatnich dniach wydała raport dotyczący m.in. zasobów gazu w źródłach niekonwencjonalnych. Chodzi o skały łupkowe, w których gaz jest uwięziony. Technologię jego wydobycia udoskonalono za oceanem dopiero kilka, kilkanaście lat temu. Ten krótki czas wystarczył, by gaz łupkowy zrewolucjonizował amerykański rynek gazu, czy energii w ogóle. Cena za błękitne paliwo spadła i ciągle spada, a Stany Zjednoczone stały się – jeżeli chodzi o gaz – praktycznie niezależne energetycznie. Czy tak będzie też w Polsce? Pierwsze wiercenia dają bardzo optymistyczne rezultaty. Jeszcze bardziej optymistycznie wyglądają szacunki poważnej instytucji, jaką jest Agencja Informacji Energetycznej.

Agencja oceniła zasoby gazu łupkowego w 32 krajach świata. Z jej obliczeń wynika, że w Europie najwięcej gazu ma właśnie Polska. Ile dokładnie? Dane naukowe mówią o ponad 22 bilionach metrów sześciennych, z których 5,3 biliona już dzisiaj można wydobywać. Reszta jest gorzej dostępna, a to oznacza, że jego wydobycie jest na razie nieoptymalne. Na razie. Jeszcze kilkanaście lat temu gaz łupkowego w ogóle nie opłacało się wydobywać. Technologie się zmieniają, a to może znaczyć tylko tyle, że przyszłość rysuje się dla nas różowo. Przynajmniej energetyczna przyszłość. Choć eksperci przypominają, że dane amerykańskie nie opierają się na odwiertach i badaniach doświadczalnych, a jedynie na szacunkach, i robione są metodą analogii, nie kryją też optymizmu. Oficjalnie wypowiadać go jednak nie chcą i proszą, by pojawić się u nich za... kilka lat. To wtedy gotowe będą pełne raporty, które powstaną na podstawie odwiertów próbnych prowadzonych już dzisiaj.

Konstrukcja się zawali

Ministerstwo Środowiska wydało dotychczas prawie 100 koncesji na poszukiwanie gazu łupkowego. To koncesje poszukiwawcze. Na wydobycie potrzebne są inne uprawnienia. Wśród tych, którzy mogą gazu w Polsce poszukiwać, są najwięksi światowi gracze: ExxonMobil, Chevron i ConocoPhillips. 11 koncesji poszukiwawczych uzyskały też Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownicze (PGNiG). Wydobycie gazu łupkowego

wymaga technologii, która stała się optymalna ekonomicznie w USA. W Polsce musimy się uczyć od Amerykanów, bo sami, choć wiemy, jak gaz z łupków wydobywać, nie potrafimy tego robić tanio. A cena to klucz do sukcesu. Tani gaz w dużych ilościach mógłby uniezależnić nas energetycznie od Rosji. Mógłby, gdyby nie skrajnie niekorzystne zapisy kontraktu gazowego, jaki podpisał rząd PO-PSL z rosyjskim Gazpromem. Gdy zaczniemy gaz z łupków wydobywać, gazu z Rosji będziemy potrzebowali coraz mniej. Czy uda się wtedy negocjować warunki i zmniejszyć import ze Wschodu?

Dzisiaj potrzebujemy rocznie około 15 miliardów metrów sześciennych surowca. Sami z własnych złóż konwencjonalnych (a nie łupkowych!) wydobywamy około 5 mld m³. Od Gazpromu, po skandalicznie wysokich cenach, kupujemy kolejne 5 mld m³, a resztę, czyli brakujące 5 mld m³, też pochodzi z Rosji, choć kupujemy je przez pośredników. Gdyby potwierdziły się amerykańskie szacunki, bez problemu moglibyśmy być samowystarczalni. Więcej, moglibyśmy sprzedawać gaz innym. Gaz łupkowy w Europie może wywrócić do góry nogami latami budowaną przez Rosję konstrukcję energetyczno-polityczną.

Zieloni grają dla Gazpromu

Budżet Rosji postawiony jest na gazie i ropie. Gdyby Europa zrezygnowała z rosyjskiego, „kapryśnego” gazu, Gazprom i cała Rosja byłaby w dużym kłopotcie. Bezżyteczne stałoby się dwie nitki budowanego gazociągu na dnie Baltyku. Rosyjski monopolista wykazuje sporą nerwowość. Najpierw twierdził, że gazu z łupków nie da się wydobywać, później, że jest to bardzo szkodliwe dla środowiska (co jest nieprawdą), a na samym końcu kupił amerykańską firmę, która posiada odpowiednie technologie. Teraz przygotowuje grunt pod to, by starać się o koncesje na odwierty próbne. Na razie o nie jeszcze nie wystąpił.

Na mówieniu i działaniach dyplomatycznych się nie kończy. Organizacje zielonych coraz częściej atakują pomysł na wydobycie, a nawet na odwierty próbne związane z wydobyciem gazu łupkowego. We Francji, pod wpływem zielonego lobby, takie odwierty są już nielegalne. Jarostaw Gowin, poseł PO, pisał niedawno na Facebooku: „18 kwietnia do Warszawy zjeżdżają się zieloni z całej Europy, by protestować przeciw wydobyciu gazu łupkowego w Polsce. Gazprom przystępuje do ofensywy. Nieprzypadkowo też najwięcej zielonych wybiera się do nas z Niemiec. Jeśli zaczniemy wydobywać gaz, Nordstream straci ekonomiczny sens. Rozpoczyna się największa polska wojna w czasach pokoju...”

Skąd się bierze gaz (łupkowy)?

Gaz ziemny (którego głównym składnikiem jest najprostszy węglowodór, czyli metan) powstaje, gdy szczątki organiczne rozkładają się bez dostępu tlenu. Łupki to grupa skał, do których zaliczane są skały osadowe. Te powoli powstają m.in. przez osadzanie się przez miliony lat na dnie akwenów wodnych szczątków zwierząt i roślin. Gdy taki osad zostanie szybko (w ciągu setek tysięcy lat) przykryty grubą warstwą innych skał, jest szansa, że powstanie z nich gaz. Pokrycie „świeżej” skały osadowej grubą (przynajmniej kilkusetmetrową) warstwą innych skał powoduje, że do złoża nie dociera tlen. Brak tlenu to jednak tylko jeden warunek. By gaz powstał, musi być zapewnione odpowiednio wysokie ciśnienie i odpowiednio wysoka temperatura.

Gaz łupkowy z chemicznego punktu widzenia jest takim samym gazem jak ten, który wydobywa się ze złóż konwencjonalnych. W tych ostatnich gaz jest zgromadzony pod wysokim ciśnieniem w większych zbiornikach czy lukach pomiędzy warstwami skał. Gdy uda się dowieść do takiej przestrzeni, ciśnienie wypycha gaz na zewnątrz. W wielkim uproszczeniu można powiedzieć, że do takiego odwiertu wystarczy podłączyć rurę gazociągu.

Gaz łupkowy wypełnia niewielkie pęknięcia i pory w skałach na bardzo dużych przestrzeniach. Nie sposób go wydobywać tak jak gaz „konwencjonalny”, bo pomiędzy porami i matymi pęknięciami wypełnionymi gazem nie ma połączeń. Cała sztuka polega na tym, żeby te połączenia zrobić. Jak? Wtłaczając pod ziemię wodę pod bardzo wysokim ciśnieniem. Ten proces nazywa się szczelinowaniem. Ciśnienie wody rozrywa skały, tworząc „połączenia” pomiędzy niewielkimi przestrzeniami wypełnionymi gazem. Gdy szczelinowanie jest już zrobione, gaz zaczyna się z nich wydostawać na zewnątrz. W Polsce – zdaniem Głównego Geologa Kraju, Henryka Jezierskiego – eksploatacja złóż gazu łupkowego ruszy nie wcześniej niż za 10–15 lat. □

Myślątko: Ponad 2 biliony dolarów jest wart dostępny już dzisiaj polski gaz łupkowy, gdyby liczyć jego wartość po cenach, jakie obecnie płacimy za gaz rosyjskiemu Gazpromowi.

„Gościa niedzielnego” pytanie o wychowanie

Perfekcyjne panie domu

Martwię się o córkę, która ma 4-letnie bliźnięta i roczną córeczkę. Dzielą nas kilometry i granica, nie mogę więc na bieżąco pomóc. Na podstawie słów córki czuję, że jest ona na granicy wytrzymałości psychicznej. Starsze dzieci urządzają codzienny cyrk przy odbieraniu ich z przedszkola. Nie chcą wracać do domu, potem w samochodzie żądają przegryzek, więc znowu płacz ciągnący się ponad miarę. Dzieci są cudowne, ale mam wrażenie, że córka traci cierpliwość, siły i nie wiem, jak ją podtrzymać na duchu.

Zmartwiona mama i babcia

Nieustanne przebywanie z dziećmi bywa bardzo męczące. Problemem młodych kobiet bywa często samotność, brak wsparcia i niezrozumienie. Mężowie pochłonięci pracą nie zawsze potrafią wywiązać się ze swoich zadań. Brakuje bliższej i dalszej rodziny, przyjaciółek z młodości, przed którymi można się otworzyć. Zdarza się też rodzaj obsesji, że skoro nie pracują zawodowo, to wszystko powinno być perfekcyjne – porządek w domu, dzieci jak anioły, one uśmiechnięte – obraz z naiwnych filmów lub z reklam. Dla-

tego najlepiej wyrzucić słowo „muszę”. Matki małych dzieci nic nie muszą. Choćby nie wiem jak mądrze planowały dzień – nagły płacz dziecka, niemożność snu, grymaszenie i już misterny plan mamusi bierze w teń. Może być dumna, jeśli jej się coś uda, ale jeśli wszystko potoczy się źle, nie powinna mieć poczucia klęski. Pani córka odchowała szczęśliwie bliźnięta, co jest nie lada wyczynem, szczególnie jeśli się nie ma w pobliżu licznej rodziny do pomocy. Nie zdążyła odetchnąć, gdy urodziła się córka i obowiązków oraz stresów jest więcej. Z listu wynika, że w codziennej opiece córka jest zdana na siebie. Może przeżywa problemy małżeńskie i nie ma terapeutycznie działających koleżanek? Wnuki widząc mamę spiętą i smutną, wolą szaleć w przedszkolu. Codzienne historie stały się rytuałem, z którego nie potrafią zrezygnować. Wystarczy jednak drobna niespodzianka, zmiana rytmu dnia, by dzieci zaciekawić i sprawić, że zapomną o rytuale. Jestem pewna, że tży znikną w sekundę, jeśli usłyszą entuzjastycznie przekazaną wiadomość, że w domu czeka je coś niezwykłego albo że dzisiaj nie wracają od razu, bo czeka je przygoda.

Problemy, które przeżywają małżonkowie, z których jedno stara się o utrzymanie rodziny, a drugie prowadzi dom i wychowuje dzieci, są tak różne, że powinni otrzymać medal, jeśli przetrzymają w miarę dobrze ten trudny okres. Może Pani córce doradzić więcej luzu i rezygnację z perfekcjonizmu. Z listu wynika, że wnuki są wychowywane zdrowo i rozsądnie. Czasami można ominąć pewne zasady i pozwolić sobie na odrobinę szaleństwa, a przede wszystkim na wielką porcję śmiechu i radości. To potrzebne nie mniej niż sen czy zdrowa żywność. Nigdy więcej dzieci nie będą w tym wieku co teraz. Po latach zostanie im w głowie nastrój rodzinnego domu. Czy będą pamiętały entuzjazm, radość, czy nerwy i napiętą atmosferę? Podejrzewam, że córka jest po prostu przemęczona, a źródło obecnej sytuacji pewnie kryje się w problemach małżeńskich. Kobieta czując się kochana i doceniana, poradzi sobie i z większą gromadką dzieci. Może doradzić córce, by poszukała pomocy psychologów, bo możliwe, że teraz każdy drobiazg wydaje się jej kataklizmem. Niech więc Pani córkę wspiera, nazywa swoje obawy, rozmawia szczerze, serdecznie, przypomina sobie własne trudności sprzed lat, a przede wszystkim uświadamia córce, że wszystko minie i dzieci dorosną. Należy Bogu dziękować, że cała trójka świetnie się rozwija. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

- ☺ Piętnasta edycja Światowych Letnich Igrzysk Polonijnych rozpocznie się we Wrocławiu 30 lipca. W 27 dyscyplinach rywalizować będzie 1500 uczestników – Polaków z całego świata.
- ☺ Wisła Kraków jest liderem ekstraklasy i faworytem do zdobycia mistrzostwa Polski, ale... jej przewaga nad Jagiellonią stopniata do 3 punktów. Nieoczekiwanie szansę gry o europejskie puchary mają zespoły nawet ze środka tabeli. Każda kolejka rozgrywek przynosi nowe niespodzianki. Wyniki 23 kolejki: Lechia Gdańsk – Legia 2:1, Lech Poznań – GKS Bełchatów 0:0, Śląsk Wrocław – Wisła 2:0, Jagiellonia Białystok – Górnik Zabrze 2:0, Korona Kielce – Ruch Chorzów 0:1, Cracovia – KGHM Zagłębie Lubin 2:2, Widzew Łódź – Polonia Bytom 3:1, Polonia Warszawa – Arka 4:0. W tabeli prowadzi Wisła Kraków (44 punkty) przed Jagiellonią (41) i Lechią Gdańsk (35). Kolejne 3 zespoły – Polonia Warszawa, Lech Poznań i Śląsk Wrocław mają po 33 punkty, a Legia Warszawa i Górnik Zabrze po 32.
- ☺ Po zwycięstwie nad Lechią Gdańsk 4:0 Legia awansowała do finału Pucharu Polski. Zmierzy się w nim z Lechem Poznań, który wyeliminował pierwszoligowe Podbeskidzie (1:1 i 3:2).
- ☺ Patryk Matecki od pewnego czasu jest obserwowany przez wystanników Paris Saint-Germain. Władze PSG w lecie mają złożyć Wiśle Kraków ofertę jego kupna.
- ☺ Adam Matysz ogłosił, że wystartuje w przyszłorocznym Rajdzie Dakaru. Zasiądzie za kierownicą Porsche Cayenne, samochodu rajdowego zespołu RMF Carolina Team.

- ☺ Adrian Miedziński zwyciężył w Toruniu w finałowym 51. turnieju Złotego Kasku. O wygranej żużlowca Unibaksu zdecydował bieg dodatkowy, w którym pokonał Piotra Protasiewicza (Stelmet Falubaz Zielona Góra). Trzeci był Janusz Kotodziej z Unii Leszno.
- ☺ Agnieszka Radwańska przegrała 5:7, 3:6 z Caroline Wozniacki w meczu półfinałowym turnieju WTA w Stuttgarcie.
- ☺ Polsko-austriacki debel Łukasz Kubot, Oliver Marach, rozstawiony z numerem cztery, przegrał z amerykańskimi tenisistami braćmi Bobem i Mike'm Bryanami (nr 1) 3:6, 4:6 w półfinale turnieju ATP Tour na kortach ziemnych w Barcelonie.
- ☺ Janusz Wojnarowicz zdobył w Stambule brązowy medal mistrzostw Europy w dżudo.
- ☺ Ekstraliga żużlowa. Drużyna PGE Marmy Rzeszów uległa w III rundzie Unibaksowi Toruń 44:46. Pozostałe wyniki: Betard Sparta Wrocław – Stelmet Falubaz Zielona Góra 34:35, Caelum Stal Gorzów – Unia Leszno 57:33, ckm Włókniarz Częstochowa – Tauron Azoty Tarnów 51:38. Na czele tabeli znalazł się Falubaz.
- ☺ Robert Kubica opuścił szpital w Pietra Ligure w Ligurii we Włoszech, gdzie przebywał po wypadku od 6 lutego.
- ☺ Szykujący się do walki o mistrzostwo świata wagi ciężkiej Adamek znalazł się na 20. miejscu listy najlepszych pięściarzy globu, bez podziału na kategorie wagowe, przygotowanej przez redakcję sportową portalu Yahoo.
- ☺ Oleg Błochin został trenerem piłkarskiej reprezentacji Ukrainy, którą ma poprowadzić do mistrzostw Europy w 2012 r. □

Wiarygodność po rosyjsku i po naszymu

Marian Miszański

Mecenas Rafał Rogalski, pełnomocnik części rodzin ofiar katastrofy smoleńskiej, pytany, czy protokoły z sekcji zwłok ofiar mogły być sfalszowane, powiedział, że „w bardzo wielu przypadkach mamy do czynienia z niebywałymi problemami z ustaleniem prawidłowego stanu faktycznego”. – „Mamy do czynienia z fundamentalnymi rozbieżnościami pomiędzy stanem zdrowia zmarłego oraz tym, jak on wyglądał, a tym, co jest wskazane w ekspertyzach – uważa. Dodał, że np. „z pewnością śp. Przemysław Gosiewski nie miał 175 cm wzrostu”.

W jego ocenie Rosjanie mogli mieć powody, by sfalszować protokoły z sekcji zwłok ofiar. – Przede wszystkim, żeby ukryć rzeczywiste przyczyny śmierci tych zmarłych! – dodaje.

– Na to co znajduje się w trumnach nie mamy, poza czterema osobami, jakichkolwiek dowodów! Kiedy trumny przyjechały do Polski powinny być otworzone i powinny być przeprowadzone sekcje – powiedział Rogalski.

– Ekshumacje powinniśmy zacząć od osób, których rodziny już złożyły o to wnioski – dodaje mec. Rogalski.

Rodziny ofiar także mówią o rażących błędach, a nawet fałszerstwach, jakie miała popełnić prokuratura rosyjska w materiałach sekcyjnych. – Tego, co jest w tych materiałach, nie można już nazwać rozbieżnościami. To są sfalszowane dokumenty. I zostało już to wykazane w prokuraturze – mówi córka zmarłego Zbigniewa Wassermann.

Dla prokuratury materiały sekcyjne są bardzo ważnym dowodem, na którym opierają swoją wiedzę dotyczącą przyczyny zgonu ofiar. Śledczy jeszcze pod koniec zeszłego roku wskazywali, że dokumenty przesłane przez Rosjan są niekompletne, bo brakuje w nich fotografii z przeprowadzonych czynności.

– Po przyjeździe prokuratorów z Moskwy otrzymałem jednak informację, że takich zdjęć strona rosyjska nie przekaże, bo ich nie wykonywano (!) – powiedział Rogalski

pytany przez portal tvn24.pl.

Już w lipcu ubiegłego roku Rogalski złożył wniosek o przeprowadzenie ekshumacji i sekcji zwłok Przemysława Gosiewskiego. Teraz adwokat zapowiada, że będzie domagał się szybszego jego rozpatrzenia.

Jak informuje tvn24.pl część rodzin kwestionuje wiarygodność dokumentów przekazanych nam przez Rosjan. Według nieoficjalnych informacji dziennikarzy portalu dotyczyć to ma m.in. rodzin Przemysława Gosiewskiego, Krzysztofa Putry, Janusza Kurtyki i Zbigniewa Wassermann.

Rodzina Gosiewskiego dysponuje dokumentami, które stoją w sprzeczności z ustaleniami rosyjskich prokuratorów dotyczącymi m.in. wzrostu i wagi zmarłego. Putra miał mieć inny kolor oczu, niż ten wskazany w ekspertyzie Rosjan. W opinii dotyczącej Wassermann śledczy opisali jeden z narządów, który został postawi usunięty jeszcze w Polsce.

Ustalenia ws. katastrofy smoleńskiej nie były rejestrowane

Konsultacje ws. trybu badania katastrofy w Smoleńsku nie były dokonane w formie pisemnej, a jedynie ustnie! Nikt też takiej ustnej umowy międzynarodowej nie rejestrował w ONZ.

Mec. Rafał Rogalski, który uzyskał w tych kwestiach odpowiedzi od Centrum Informacyjnego Rządu RP, ocenia, że to „dość przygnębiający obraz rzetelności i profesjonalizmu działania władz państwa polskiego”. Nie ma zatem formalnych śladów ustaleń, jeśli to oni podejmowali w tej kwestii decyzje, premierów Donalda Tuska i Władimira Putina.

Mecenas Rogalski otrzymał odpowiedź od Centrum Informacyjnego Rządu na pismo, w którym prosił premiera Tuska o przedstawienie, jako informacji publicznej, umowy pomiędzy Polską a Rosją ws. trybu badania katastrofy 10 kwietnia 2010 r.

CIR odpowiedziało mu, że ws. Smoleńska podjęta została decyzja, aby

badać katastrofę „w zaproponowanym przez nią (Rosję – red.) reżimie prawnym, tj. w oparciu o przepisy Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym z dn. 7/XII/1944 r. i Załącznika 13 do niej”. – Konsultacje nie były dokonane w formie pisemnej – napisało CIR. Wskazano również, że nie było odrębnej decyzji rady ministrów czy prezesa rady ministrów w tej sprawie.

– Można z tego wyciągnąć wniosek, że rząd albo nie ma wiedzy, kto w imieniu państwa polskiego negocjował i doprowadził do związania się tymi uzgodnieniami z Federacją Rosyjską oraz czy w ogóle w tym przypadku zawarto jakąkolwiek umowę międzynarodową, albo celowo uchyla się od odpowiedzi na to pytanie – komentuje adwokat.

Mec. Rogalski ocenia, że fakt braku rejestracji umowy Polska-Rosja ws. Smoleńska „stanowi naruszenie polskich zobowiązań wynikających z członkostwa w Organizacji Narodów Zjednoczonych, wyłącza prawo poddania rozstrzygnięcia sporów powstałych na tle stosowania porozumienia zawartego z Rosją Międzynarodowemu Trybunałowi Sprawiedliwości”. □

Się porobiło...

Media informują, że Sąd Rejonowy w Nowym Targu skazał bacę Wojciecha Gromadę z Żębu za produkcję oscypka bez wymaganego certyfikatu na karę 6 miesięcy więzienia – w zawieszeniu na 2 lata.

Zajmujący się od 30 lat wypasem owiec i produkowaniem serów z ich mleka góral tłumaczył, że wytwarzał je wyłącznie dla siebie i rodziny, a nie na handel. Kontrola z Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów

Rolno-Spożywczych z Krakowa ujawniła w jego bacówce zaledwie 11 oscypków.

Wymierzona oskarżonemu kara jest tak wysoka, ponieważ ma być... ostrzeżeniem dla innych baców, którzy nie chcą się poddać europejskim regulacjom.

Za to na „własny użytek” można w Polsce posiadać... narkotyki.

Jan Kciuk 🍌

Młodzież w Chartres

Z POLONIJNYCH WSPOMIENI

W dniach 2-3 kwietnia odbyła się coroczna pielgrzymka polskiej młodzieży do Chartres. Zgodnie z tradycją uczestniczyła w niej również liczna grupa Polaków. Przewodni temat pielgrzymki "Totus tuus – przez Maryję do Serca Jezusowego" stanowił przygotowanie do oczekiwanych przez wszystkich młodych uroczystości beatyfikacyjnych Jana Pawła II.

Po błogostawieństwie w kościele Saint Joseph de Carmes zaopatrzeni w materiały pielgrzymkowe, pociągiem opuściliśmy Paryż, aby z miasteczka Epernon rozpocząć 15 kilometrową wędrówkę. Podzieleni na kilkusobowe grupy rozważaliśmy znaną z Ewangelii scenę, kiedy umierający Jezus powierza Janowi ziemską przyszłość swojej Matki, zaznaczając, że Bogurodzica jest także jego Matką. Dlaczego tak trudno przychodzi nam dzisiaj wykonywanie tego polecenia Jezusa? Czyż jego słowa „Oto Matka Twoja” nie są skierowane do każdego z nas? I nawet fakt, że obierając Maryję za swoją Matkę zyskujemy miano Jej dzieci nie przekonuje nas w pełni. Wymaga to bowiem wyrwania swojego życia do góry nogami. Jan, który już raz odpowiedział na wezwanie Jezusa, aby stać się jego uczniem, podejmuje nowe powołanie na opiekuna Bogurodzicy i „bierze ją do siebie”. Czy jesteś gotów, aby Maryja towarzyszyła Ci od modlitwy porannej, aż po wieczorny znak krzyża i była świadkiem wszystkich czynności, które wykonujesz w domu, w szkole, w pracy? Stanowcze i odpowiedzialne

wypowiedzenie słów Totus tuus sprawi, że zyskamy Jej wsparcie na codziennej drodze naszej wiary prowadzącej do jedności z Jezusem.

Pierwszy dzień pielgrzymki zakończył się Mszą świętą pod przewodnictwem biskupa Renauld de Dinechin oraz czuwaniem i adoracją Najświętszego Sakramentu do późnych godzin wieczornych. Podczas tej długiej i pięknej adoracji można było uświadomić sobie sens słów św. Teresy z Avila – modlitwa nie polega na tym, żeby dużo myśleć, ale na tym, żeby bardzo kochać.

Drugi dzień pielgrzymki przyniósł ze sobą deszczową pogodę, a także godzinne wędrówanie w milczeniu. Hulający po polach wiatr, padający deszcz, wędrówka w błocie oraz zmęczenie przebytą już drogą sprawiły, że niejeden mógł doświadczyć fizycznego sensu pielgrzymowania, związanego z bólem i cierpieniem. Przyszedł również czas aby prowadzić rozważania na temat fundamentów przyjaźni i miłości. Okazuje się bowiem, że niezależnie od powołania, którego się w życiu podejmujemy, zobowiązani jesteśmy ofiarować siebie drugiemu człowiekowi i Bogu. Dar z siebie, który został nam ofiarowany przez

Jezusa powinien być dla każdego wzorem i główną drogą prowadzącą do pogłębiania miłości, ponieważ nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich. Taka dobrowolna rezygnacja z wygod, które podsuwa nam współczesność, ze swojej wolności na rzecz drugiego człowieka jest dobrym krokiem w celu pogłębiania nie tylko miłości małżonków. Podobnie w powołaniu kapłańskim i zakonnym pomaga zrozumieć pełnię wolności w służbie Bogu i braciom. Okazuje się zatem, że słowa Totus tuus mogą odnosić się do relacji z drugim człowiekiem, kiedy jesteśmy w stanie służyć mu bezgranicznie, starając się ze wszystkich sił odsunąć na bok nasze potrzeby, nasz egoizm.

Zgodnie z tradycją, uroczysta Msza w katedrze Najświętszej Maryi Panny w Chartres była zwieńczeniem pielgrzymki. Jak co roku, owocne jej przeżycie przybliży wszystkich do pełniejszego doświadczenia wydarzeń Wielkiego Tygodnia. Jakże częste odwoływanie się do nauki Jana Pawła II podczas tegorocznej pielgrzymki zaowocuje z pewnością pełniejszym uczestnictwem w uroczystościach beatyfikacyjnych. □

Uczestnicy

29 maja - 168 Pielgrzymka Polaków do Montmorency

W niedzielę 29 maja, dla uczczenia pamięci Polaków zmarłych na Emigracji, odbędzie się w Montmorency, pod auspicjami władz miejskich, 168 Pielgrzymka, organizowana przez Towarzystwo Historyczno-Literackie, przy współudziale Polskiej Misji Katolickiej we Francji, Kolegiaty św. Marcina w Montmorency, Centrum Dialogu Księża Pallotyńców, Towarzystwa Opieki nad Polskimi Żabytkami i Grobami Historycznymi we Francji oraz Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji.

Zapraszamy Państwa do wzięcia licznego udziału w tej tradycyjnej uroczystości.

Program: godz. 11.15 – Msza św. w Kolegiacie św. Marcina w Montmorency; godz. 13.00 – Złożenie kwiatów na Cmentarzu Les Champeaux (rue Gallieni) na grobach osób zasłużonych dla Polski; godz. 14.30 – Spotkanie przyjacielskie i podwieczorek w Domu Księża Pallotyńców (34, chemin des Bois-Briffaults) w Montmorency. Powrót do Paryża o godz. 16.30.

Do dyspozycji Uczestników podstawiony będzie autokar (cena biletu w obydwie strony: 12 €). Wyjazd 29 maja punktualnie o godz. 9.30 sprzed Kościoła Polskiego w Paryżu (263 bis, rue St Honoré). Powrót z Domu Księża Pallotyńców w Montmorency o godz. 16.30. Osoby zainteresowane proszone są o zapisanie się najpóźniej tydzień przed wyjazdem, zaznaczając ilość zamówionych miejsc, w Biurze Parafialnym przy Kościele Polskim (Tel. 01 55 35 32 25).

Koncert w Brukseli w hołdzie ofiarom Tragedii Smoleńskiej

W pierwszą rocznicę Tragedii Smoleńskiej, 10 kwietnia 2011 odbył się w Brukseli – z inicjatywy Solidarni 2010 Belgia – uroczysty Koncert IN MEMORIAM, na który przybyło prawie 200 osób. Udział wzięli również przedstawiciele Ambasady RP, Wojska i Kościoła.

Program uświetnili nie tylko artyści polscy: Maja Maklakiewicz, Hanna Drzewiecka – skrzypce, Anna Mutkowska, Maria Tarasewicz – fortepian, ale także blisko 20-osobowa międzynarodowa orkiestra Hainaut-Picardie, pod dyrekcją Michel'a Van den Bossche, w której wystąpili muzycy z Belgii, Chin, Francji, Hiszpanii, Japonii, Polski, Portugalii oraz Rumunii.

Przybyli goście w skupieniu oddali hołd ofiarom katastrofy poprzez symboliczne złożenie kwiatów na pustym krześle okrytym

biało-czerwoną flagą. Przypomniano jednocześnie sylwetki tych, którzy w tak tragiczny sposób zginęli przed rokiem w katastrofie samolotu prezydenckiego pod Smoleńskiem. Nie zabrakło również wzruszającej poezji Mateusza Stachowskiego.

*„Po czym Ty ich poznasz, dobry Panie Boże (...)
Płomienie dokładnie zlizają ich twarze,
Znów będą świadczyć guziki miedziane (...)
Poznasz ich po odwadze, poznasz po nadziei (...)
Roz poznasz ich po sercu, które nie umarło,
Bo w piersiach Człczyzny nie przerwanie b je (...)
Zachowa ich Historia i język i jczyśiy.”*

Uroczystości odbywały się w atmosferze powagi, zadumy i wyciszenia. □

Zjazd Dekanatu Paryż

11 kwietnia przy parafii polskiej Wniebowzięcia NMP w Paryżu odbył się wiosenny Zjazd dekanatu paryskiego.

Rozpoczął się on od wspólnej Mszy św., której przewodniczył ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji. We wprowadzeniu do Mszy św. ks. Rektor serdecznie powitał przybyłych na Zjazd kapłanów. W tych słowach powitania nawiązał do aktualnych spraw i problemów, które przeżywa, dość boleśnie, nasza Ojczyzna m.in.: 1 rocznicę katastrofy smoleńskiej. Nawiązał również do wydarzenia związanego z tablicą smoleńską, która po kryjomu została zamieniona przez Rosjan. Ks. inf. Jeż zauważył, iż takie wydarzenia i czyny mogą negatywnie wpłynąć na proces pojednania między oboma narodami – polskim i rosyjskim. Zachęcił przybyłych kapłanów do głębokiej modlitwy w tych trud-

nych intencjach, z którymi boryka się nasz kraj.

Homilię w czasie sprawowania Eucharystii wygłosił ks. prof. Paweł Pietrusiak, wielkopostny rekolekcionista polskiej parafii na Concorde. W swojej homilii nawiązał do początków kapłaństwa każdego duszpasterza, pracującego w kościele Chrystusowym. Mówił: „Poprzez liturgię kościoła Chrystus narodził nas dla kapłaństwa. Sakrament kapłaństwa skupił w sobie szczególne znaczenie dla postugi każdego siewcy Bożego. Każdy kapłan jest odpowiedzią Pana Boga na znaki kościoła. Każdy duszpasterz jest wybrany dla kościoła i głosi go w swoim życiu. Ksiądz jest wybrany i postany do konkretnej pracy na niwie kościoła. Towarzyszy temu postugiwaniu znak krzyża Chrystusowego, przypominający, że każdy kapłan jest sługą Jezusa, naśladowcą Jego męki i Zmartwychwstania. Krzyż Chrystusa w pełni pokazuje tożsamość kapłańską współczesnemu światu”.

W dalszej części Zjazdu zebrani prze-

szli do sali konferencyjnej. Tam wszystkich duszpasterzy polskich, pracujących w dekanacie paryskim, powitał jego dziekan ks. dr Wacław Szubert. Swoje wystąpienie skierował do zebranych także ks. prał. Krystian Gawron Wicerektor PMK we Francji. Mówił w nim m.in.: o regulaminie wewnętrznym Ogólno-Francuskiej Rady Duszpasterskiej oraz o Ogólno-Francuskiej Radzie Koordynacyjnej, które to będą stanowiły gremia doradcze dla Rektora PMK we Francji. Obecny regulamin ma charakter doraźny, zostanie definitywnie zatwierdzony w czasie pierwszego zebrania Ogólno-Francuskiej Rady Duszpasterskiej w roku 2011. Następnie przedstawił Statut Rad Polskich Ośrodków Duszpasterskich we Francji: naturę i cel, kompetencję, prawa i obowiązki, procedurę wyborczą i funkcjonowanie, finansowanie i działalność. Na zakończenie zjazdu kapłani przeszli na wspólny poczęstunek. □

Ks. Tomasz Sokół

Pierwsza rocznica katastrofy

Te już rok, jak stała się ta tragedia pod Smoleńskiem. Tamtego ranka 10 kwietnia 2010 samolot z Prezydentem RP Lechem Kaczyńskim, Jego Matką Marią i 94 pozostałymi osobami lecącymi do Kairyna na uroczystości rocznicowe, rozbił się tuż przed lądowaniem.

Była to najwyższej rangi państwowa delegacja udająca się do Katynia na obchody rocznicowe, by na miejscu, głosem Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego upomnieć się ponownie o prawdę katyńską. Polonia francuska czynnie włączyła się w upamiętnienie smoleńskiej tragedii poprzez najrozsławniejsze patriotyczne manifestacje, wpisujące się w obchodzony w Polsce i w środowiskach polonijnych na całym świecie. Po odświeżeniu 3 kwietnia w polskim kościele Wniebowzięcia NMP w Paryżu pamiątkowej „Tablicy”, upamiętniającej ofiar katastrofy, 10 kwietnia, równo w pierwszą rocznicę „Smoleńska”, odbyły się nad Sekwaną kolejne uroczystości rocznicowe. O godz. 11 w polskim kościele Wniebowzięcia NMP została odprawiona Msza św., której przewodniczył ks. prob. Wacław Szubert, w koncelebrze z ks. wikariuszem Łukaszem Skawińskim. Obok ołtarza zostały ustawione zdjęcia pary Prezydenckiej i wszystkich ofiar, a władze RP we Francji reprezentował pan Konsul Mikołaj Kwiatkowski. W Mszy, która, jak co miesiąc każdego 10-go odprawiana jest w intencji Ojczyzny, uczestniczyli licznie przybyli przedstawiciele życia polonijnego z Prezesem Federacji Polonii Francuskiej, Henrykiem Rogowskim. Obecni byli przedstawiciele stowarzyszeń kombatanckich, reprezen-

tujących SPK Francja, z jego Wiceprezesem Janem Kukuryką, SPK Kolo Paryż z Wiceprezesem, piszącym te słowa, Stowarzyszeniem AK Francja, a także dziennikarskiego APARTE i innych organizacji. Na Mszę św. przybyło wiele pocztów sztandarowych stowarzyszeń polskich i francuskich. Obecne były sztandary organizacji patriotycznych (także tych nieistniejących już, które udostępniła Stowarzyszenie Muzeum Wojska Polskiego we Francji). Oprawę muzyczną Mszy św. zapewnił polonijny chór „Piast”, a poetka Agata Kalinowska-Bouvy recytowała swój wiersz, dedykowany ofiarom katastrofy Smoleńskiej. Po odśpiewaniu „Boże coś Polskę”, spontanicznie zabrała głos jedna z uczestniczek Mszy św. dziękując Księdzu proboszczowi i wszystkim uczestnikom za tę wyjątkową Eucharystię.

O godz. 13 na paryskim Placu Inwalidów, wokół pamiątkowej „Płyty Solidarności” (z 1981 r.) odbył się Apel poległych. I ta, kolejna już „uroczystość pamięci”, zgromadziła bardzo dużą grupę tutejszej Polonii. W organizację tego spotkania włączyło się wiele osób działających w ramach społecznego komitetu, który był inicjatorem wmurowania „Tablicy” pamiątkowej, Klub Przyjaciół Głosu Katolickiego, nowopowstały Paryski Klub Gazety Polskiej, Ecole Nova Polska wraz z dziećmi i SPK Kolo Paryż, które jako organizacja kombatancka, nawiązująca do hasła: „Bóg – Honor – Ojczyzna”, koordynowała całą niedzielną manifestację. Wcześniej przedstawiciele SPK Kolo Paryż przygotowali i udekorowali teren i Płytę Solidarności elementami związanymi z ofiarami tragedii Smoleńskiej oraz ustawili i zapalili znicze. Uroczystościom „Apelu Poległych” przewodniczyła kol. Danuta Nowakowska, sekretarz paryskiego Koła SPK, która zwracając się do zebranych, poprosiła o uczczenie minutą ciszy Ofiar katastrofy smoleńskiej. Następnie odśpiewany został polski Hymn Narodowy i o zabranie głosu poproszono pana Konsula Mikołaja Kwiatkowskiego. Wspomniat on, że rok, jaki upłynął od katastrofy nie dał odpowiedzi na wszystkie pytania, związane z tą tragedią, w której zginęli ci, których w wielu wypadkach on sam znał z osobistych, czy zawodowych kontaktów. Mówca przypominał też zebranych o... przyszłości – nasza przyszłość to najbliższe wybory. Odbędą się one w październiku. Poszerzona będzie

formuła głosowania. Aby mieć pełny udział w życiu społecznym powinniśmy wszyscy brać w nich żywy udział. Ostatnie wybory pokazały, że do wyborów idzie coraz mniej ludzi. Polacy powinni, wszędzie gdzie są, brać w nich masowy udział.

Następnie głos zabrał piszący te słowa, wspominając o roli SPK, od czasu jego powstania do dzisiaj. Mówił też o sytuacji, jaka zaistniała na dzień przed obecną rocznicą, kiedy to władze rosyjskie pod osłoną nocy usunęły „polską” tablicę z obelisku w Smoleńsku. Kombatanci z Paryża nigdy nie pogodzą się z takim dyktatem, by polskie sprawy we współczesnym świecie rozgrywane były bez udziału Polski, przez obce mocarstwa.

Następnie, po złożeniu wiązanek kwiatów od wielu prywatnych osób i organizacji oraz po zapaleniu 96-ciu zniczy rozpoczął się Apel Poległych. Poprowadził go pan Stanisław Gaczoł, Prezes APARTE wraz panią Danutą Nowakowską. Po każdej dziesiątce odczytanych nazwisk następowato zawołanie „Polegli w służbie Ojczyzny”, na które zgromadzeni odpowiadali „Cześć ich Pamięci”, a szkolne dzieci składały na płycie kolejny z 96 bukietów czerwonych tulipanów.

Po tej części uroczystości modlitwę w intencji śp. Prezydenta i wszystkich tragicznie zmarłych, odmówił wspólnie z zebranymi ks. Łukasz Skawiński, wikariusz parafii Wniebowzięcia NMP. Wcześniej kwiaty na płycie złożyła jeszcze dziewczynka, w towarzystwie swojej mamy i przy udziale sztandaru Solidarności, która w 2006 r., obecna była podczas paryskiej wizyty Prezydenta L. Kaczyńskiego w Polskiej Ambasadzie. Choć miała wtedy o pięć lat mniej to do dziś pamięta o tamtej wyjątkowej chwili.

W dalszej części manifestacji, dzieci ułożyły – z liter wydrukowanych na dużych kartkach papieru – hasło „Smoleńsk Pamiętamy”, a inne z nich recytowały w tym czasie poezję Zbigniewa Herberta. Przygotowała je ich nauczycielka D. Lemoyne. Kilka swoich wierszy, po polsku i po francusku, wygłosił także poeta Stanisław Gaczoł. Kończąc uroczystość, swój wiersz dedykowany ofiarom smoleńskiej katastrofy, mwiła Agata Kalinowska-Bouvy. Prowadząca spotkanie oddała też głos Hannie Fernandez, która z ramienia nowo rodzącego się ruchu Paryskiego Klubu Gazety Polskiej, dotożyła wielu starań, aby Apel Poległych miał stosowną oprawę. W czasie trwania uroczystości można było nabyć okolicznościowe plakietki i odznaki oraz otrzymać ulotkę wzywającą do powołania międzynarodowej komisji w celu zbadania, nierozwikłanej do dzisiaj, zagadki katastrofy pod Smoleńskiem.

Na zakończenie śpiewem „Boże coś Polskę”, w którym uczestniczył też Chór Piast, i pochylonymi sztandarami jeszcze raz oddaliśmy hołd ofiarom katastrofy z 10 kwietnia 2010 r. w drodze do Katynia. □

Stanisław Aloszko

fol. T. Różycki

fol. T. Różycki

Warszawskie uroczystości w rocznicę katastrofy smoleńskiej

W pierwszą rocznicę katastrofy smoleńskiej z 10 kwietnia 2010 r. dla uczczenia jej fiar zorganizowano dwudniowe obchody. Na uroczystym po brzezi Krakowskim Przedmieściu pod Pałacem Prezydenckim w Warszawie zgromadzeni modlili się i palili znicze

Uroczystości rozpoczęły się w sobotę, 9 kwietnia, o godz. 18. manifestacją przed Ambasadą Rosyjską. Liczną, kilkutyśniczną grupę manifestujących stanowili mieszkańcy Warszawy, ale także przyjezdni z najdalszych nawet zakątków Polski, od Baltyku po Tatry, stocznicy, górnicy, Ślązacy i górale, członkowie Solidarności oraz delegacje Polonii – z Francji, Anglii, Belgii, Niemiec, i innych krajów. Obecne były delegacje z Gruzji i z Czeczenii, które dziękowały za wsparcie w ich walce o wolne i niepodległe państwa. Z transparentów niesionych przez manifestantów wynikało, że wspólnie domagamy się ujawnienia pełnej prawdy o katastrofie smoleńskiej i powołania w tym celu międzynarodowej komisji do zbadania przyczyn tragedii, że żądamy dymisji premiera Tuska i jego nieudolnego gabinetu, a także rosyjskiego premiera Putina, którego kukła została przez zebranych spalona. Do zebranych przemawiali m.in. pan Tomasz Sakiewicz – redaktor naczelny Gazety Polskiej, pan Andrzej Gwiazda – legendarny działacz Solidarności, którego przemówienie zostało nagrodzone owacjami, a także przedstawiciel klubu politycznego SLD, który powiedział, że jest mu wstyd za swoją partię oraz mieszkaniec Sopotu, który na odmianę w imieniu delegacji z Wybrzeża przeproszał za... postawę i za złe rządzenie Tuska. Przemówił również pan Andrzej Melak, ze Stowarzyszenia Rodzin Katyńskich, brat jednej z ofiar katastrofy samolotu prezydenckiego – Stefana, który mówił o haniebnym zdemontowaniu przez Rosjan w Smoleńsku tablicy ufundowanej przez rodziny ofiar katastrofy. Pan Melak wspominał również o karygodnych zaniedbaniach związanych ze śledztwem dotyczącym katastrofy, przypomniał również zebrany o udziale w sierpniowej „obronie krzyża” sprzed Pałacu prezydenckiego delegacji Polonii francuskiej, kierując do nas jednocześnie słowa wdzięczności za ufundowanie przez Wspólnotę polską znad Sekwany, w kościele polskim tablicy upamiętniającej ofiarę smoleńskiej tragedii, a w końcu za przybycie do Warszawy na rocznicowe uroczystości. Po tych słowach zgromadzeni skandowali „dziękujemy”.

Po zakończonej demonstracji, manifestanci tłumnie przeszli pod Belweder.

Główne, pozarządowe uroczystości upamiętniające katastrofę smoleńską rozpoczęły się 10 kwietnia br. Mszą św. o godz. 8. w kościele karmelitów na Krakowskim Przedmieściu. Po czym złożono kwiaty przed Pałacem Prezydenckim, gdzie urzędował śp. prezydent Lech Kaczyński. Nie było to, wbrew pozorom, łatwe, ponieważ dostęp zagrażaty bariery ustawione przez obecne władze Stolicy i kordon policji, żądający specjalnych przepustek, nawet od prezesa pis Jarosława Kaczyńskiego i innych parlamentarzystów Prawa i Sprawiedliwości.

Nasza grupa Polonii francuskiej (w której skład wchodził m.in. państwo: Maria-Jolanta Dźwigata, Zbigniew Adamek, Maryla Żbik i Bogusław Tomaszewski) uczestniczyła zarówno we Mszy św., jak i – wśród ogromnych tłumów rodaków przybyłych z całej Polski, jak i zagranicą – złożyła wieniec przed Pałacem prezydenckim, dzięki pomocy postów pis, którzy przejęli go od nas przy wspomnianych barierkach zagrażających drogę i zanieśli na miejsce. Towarzyszyły temu okrzyki „przepuście Polonię francuską”. Następnie udaliśmy się na wojskowy cmentarz Powązkowski, gdzie w imieniu patriotycznych środowisk Polonii francuskiej złożyliśmy z kolei wieniec na grobie śp. Stefana Melaka, wielokrotnie odwiedzającego Paryż. Zapaliliśmy też znicze na przyległych grobach ofiar katastrofy smoleńskiej. Tam spotkaliśmy się z rodzinami poległych w katastrofie. Razem modliliśmy się za tych, którzy zginęli.

Nasza polonijna delegacja została też zaproszona do Sali Kongresowej z okazji rozpoczęcia działalności „Fundacji im. śp. Lecha Kaczyńskiego”. Spotkaniu przewodniczył znany aktor Jerzy Zelnik. Jednym z wielu przemawiających był Prezes pis, pan Jarosław Kaczyński, który deklarował kontynuowanie tego, co zostawił nam w spuściźnie Lech Kaczyński. Prezes pis mówił m.in. o tym, że nasz kraj powinien być nie tylko wolnym, demokratycznym, ale i niezależnym od ościennych mocarstw. Podkreślał też złą pracę obecnego rządu, i jego swoistą odpowiedzialność za katastrofę smoleńską, za oddanie prowadzenia śledztwa w tej sprawie w ręce Rosjan. Mówił również

o konieczności objęcia szczególną troską w naszym kraju młodzieży, która jest przyszłością naszej ojczyzny. Zebrani odśpiewali też hymn narodowy. Po spotkaniu w Sali Kongresowej, rozmawialiśmy jeszcze z min. Antonim Macierewiczem, który przyjął nasze zaproszenie przyjazdu do Paryża i spotkania się z tutejszą Polonią (nastąpi ono w czerwcu br., a dokładną datę podamy w najbliższym terminie).

Po zakończonym spotkaniu w Sali Kongresowej, wszyscy, na czele z panem Jarosławem Kaczyńskim i parlamentarzystami pis-u udali się ponownie pod Pałac Prezydencki, gdzie Prezes pis ponownie zwrócił się do zgromadzonych tu Rodaków. Później wszyscy udali się do parafii św. Jana Chrzciciela na uroczystą Mszę św. zamówioną przez Gazetę Polską. □

Opr. Maria-Jolanta Dźwigata, fot. Zbigniew Adamek

10 maja w kościele Wniebowzięcia NMP, 263 bis, rue Saint-Honoré, Paryż 1, jak co miesiąc sprawowana będzie o godz. 18.30 Msza św. w intencji śp. Lecha Kaczyńskiego, Prezydenta RP, jego małżonki śp. Marii oraz wszystkich ofiar katastrofy smoleńskiej.

Eucharystia ta jest zamawiana przez społeczność polonijną z myślą o naszej Ojczyźnie.

Zachęcamy serdecznie do licznego uczestnictwa w tej Mszy św., odprawianej 10 dnia każdego miesiąca. Ostatnia taka Eucharystia w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej sprawowana była 10 kwietnia br. w rocznicę katastrofy.

29 maja w Paryżu gościć będziemy redaktor śledczą Anitę Gargas. Przyjedzie ona do nas ze swoim filmem „10.04.10” (scenariusz i realizacja). Jest to pierwszy film śledczy o tragedii smoleńskiej.

Po projekcji przewidziana jest dyskusja. Film będzie wyświetlany 29 maja o godz. 15.00 w Domu Komatanta, 20 rue Legendre, Paryż 17, na IV piętrze.

Redaktor Anita Gargas była u nas 3 kwietnia 2011 na uroczystości odsłonięcia tablicy w kościele Wniebowzięcia NMP, poświęconej śp. Lechowi Kaczyńskiemu oraz wszystkim pozostałym ofiarom katastrofy smoleńskiej. Znana jest też z programu telewizyjnego „Miejsca specjalna”, który poruszał sprawy nigdy wcześniej nie ujawniane. Ten często „niewygodny” dla rządzących program został ostatnio usunięty z TVP. Red. Gargas była również współorganizatorką kwietniowej wystawy, zorganizowanej w Brukseli, w Parlamencie Europejskim przez niezależne media.

Maria-Jolanta Dźwigata

7, rue Duphot, 75001 Paris
tel. 01 40 15 09 09
www.karolina.fr

Najlepsze
Towarzystwo w Podróży!
KAROLINA

FRANCE - POLSKA - FRANCJA - POLOGNE - FRANCE - POLSKA
BILETY AUTOKAROWE I LOTNICZE - BILLETS D'AUTOCARS ET D'AVIONS

Potrzebujesz ubezpieczenia
w konkurencyjnych cenach?
Zadzwoń!

FOUR GATES
FRANCE

Dariusz ŚCIGAJ, przedstawiciel firmy ubezpieczeniowej
FOUR GATES FRANCE COURTAGE, proponuje wszelkie
ubezpieczenia i usługi kredytowe.

61, rue de la Tour d'Auvergne (RER A, stacja Torcy) – 77185 LOGNES
tel. **09 50 08 00 32** (po francusku); **06 70 35 13 76** (po polsku i francusku)
e-mail: **d.scigaj@fourgates.fr**
Nr ORIAS: 1005837 | Na życzenie – dojazd do klienta w regionie paryskim

Rozliczenia księgowe. 07 60 74 90 98

Firma Castor - Profil

Proponuje stanowisko: **pracownik wykwalifikowany**.
Sektor: budownictwo – wykończeniówka (mała murarka, montaż z płyt gipsowych, gładź szpachlowa, malowanie, znajomość elektryki lub hydrauliki mile widziana).
Wymagane: świadectwo ukończenia szkoły budowlanej lub udokumentowane 2 lata doświadczenia.
Kontrakt pracy: na czas nieokreślony – 39 godzin tygodniowo.
Wynagrodzenie miesięczne brutto: **1950 €** + premie uznaniowe.
Kontakt: Jerzy Gawel – tel. 06 29 51 39 56.

Przystąp do naszego stowarzyszenia konsumentów, aby
odzyskać niezależność finansową i spokój ducha.

Informacje: tel. 01 45 93 46 38
e-mail: maria.klugman@free.fr | www.lyoness.fr

PROBLEMY Z KOMPUTEREM?

tania, szybka i fachowa pomoc u klienta w domu lub w firmie.

- SERWIS sprzętu informatycznego
- INDYWIDUALNE szkolenia i korepetycje
- INSTALACJE sieci komputerowych
- INTERNET
- INSTALACJA i utrzymanie systemów operacyjnych

wszystko za rozsądną cenę, w dogodnym miejscu i czasie.

ZADZWON: 06 23 28 07 44; 02 38 97 08 93.

AGENCJA ANNA EVENTS INTERNATINAL

organizuje Pielgrzymkę do Polski 14–21 sierpnia 2011 r. z udziałem ks. Macieja Mariana Paramuszczaka. Wylot z Tuluzy, 8 dni, pełne wyżywienie, przewodnik w języku francuskim.

Program: Kraków, Kalwaria Zebrzydowska, Wadowice, Wieliczka, Auschwitz, Częstochowa, Licheń, Warszawa. **Cena** 1330 euro za osobę. **Zapisy** pod numerem tel: 06 81 34 33 40; 05 61 26 16 29, oraz adres email: annaxyz@yahoo.fr

NAPRAWA KOMPUTERÓW

Naprawa, modernizacja, usuwanie wirusów, instalacja internetu, odzyskiwanie danych (zdjęcia, devy itp.), podłączanie nowych urządzeń, składanie komputerów. Szybko, tanio, solidnie, z dojazdem do klienta.

Tel. 06 23 50 88 99 (Arek); e-mail: silvir@vp.pl

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:

TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żaloby...

PODRÓŻE DO POLSKI

* **IZABELL** - REGULARNY PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW
DO POLSKI POŁUDNIOWEJ. TEL. **01 41 71 12 79; 06 20 87 70 77!**

* **LUXSUS** - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA,
WROCLAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.
TEL. **01 42 38 63 20; 06 62 75 50 06; (00 48 12) 284 12 50**

OKAZJA – WIELKA OBNIŻKA CENY, TYLKO 159 TYS. EURO!

SPRZEDAM LUKSUSOWE MIESZKANIE 3 POK., 60M2, CENTRUM
WARSZAWY. BLISKO METRA, PARKÓW, SKLEPÓW,
ROZKŁADOWE, PO REMONCIE. CICHE I BEZPIECZNE. 159 TYS. EURO.
TEL. +4822 881-6215; MAIL:matt29@o2.pl.

www.universalproperty.pl/oferta.aspx?id=164254&iduser=338www.
universalproperty.pl/oferta.aspx?id=164254&iduser=338

PRZEWÓZY
FRANCJA - POLSKA
monikabus@interia.eu

wyjazdy w każdą niedzielę
paczki odbieramy i dostarczamy
na terenie całej Polski

Polska: +48 (15) 84 22 885
+48 (0) 602 358 007
Frncja: 06 21 12 48 55

PRZEWÓZY OSÓB - PACZKI - PRZESYŁEK - TRANSPORT AUT - PRZEPROWADZKI

SOBCZYK ANNA – SPRAWY URZĘDOWE:

- CAF, RSA, CMU
- Pôle Emploi, Chômage
- Telefon, Internet, Bank
- Znajomość prawa pracy
- CV, listy motywacyjne, podania

Tel. **06 66 42 64 08** – pon-sob od 10 h 00 do 20 h 00
e-mail: **sobczykanna@yahoo.pl**

SIRET: 524 219 854 000 14

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 0,8 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,5 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wkładce G.K.: 5 € („szukam pracy” – 3 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – dopłata wynosi –1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9–12h30 i 15–18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

**PARYZ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.**

**WYJAZDY DO POLSKI 7 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.**

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

GaB

LES GAMINS DES BOIS

- Pieluszki ekologiczne
- Torby dla mam
- Kolekcje ubrań dla dzieci
- Zabawki drewniane

www.GaminsDesBois.com | contact@gaminsdesbois.com | tel. 06 27 62 96 87

École Privée NAZARETH

Szkoła Języka Francuskiego

21 lat doświadczenia w Paryżu!!!

Cours Privé d'Enseignement Supérieur - déclaré à l'Académie de Paris
przygotowanie do: **DILF, DELF, DALF, TCF** i na wyższe studia
Zajęcia wieczorne i sobotnie – 20, rue Legendre, Paris 17

status studenta

Zapisy na II semestr 2011 w styczniu i lutym

☎ 01 43 03 38 33, ☎ 06 62 69 13 83, ☎ 01 43 05 83 15

COURS DE LANGUE POLONAISE - TOUS NIVEAUX
enseignement individuel ou en groupe, traductions.

Przygotowujemy do: – Europejskich Egzaminów Certyfikacyjnych
z języka polskiego zgodnie z wymogami Rady Europy;
– do matury francuskiej – język polski LV 2 i 3.

www.nazarethfamille.fr

S A R L F R A N - P O L M . A .

Sprzedaż artykułów polskich

Dystrybucja hurtowa, detaliczna, realizacja indywidualnych zamówień okolicznościowych

**ciasta • wędliny • ryby • pieczywo • nabiał •
słodczyce • napoje • prasa • książki • filmy DVD**

Regularne dostawy świeżych towarów z Polski.

Towary na zamówienie z dostawą do domu gratis* Zapraszamy codziennie
w godzinach od 9⁰⁰ do 20⁰⁰ *przy zamówieniu minimum 50 €

230 rue Paul et Camille Thomoux, 93330 Neuilly sur Marne;
tel. 06 66 64 50 25, 09 81 11 17 39 lub 06 42 83 53 59

SARL Au Capital de 50 000 €; N°SIRET: 498 769 801 00016; R.C.S. BOBIGNY APE 552 P

Dr Danuta Baranowicz-Schouker
chirurgien-dentiste
33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
(mówimy po polsku)

BIURO TŁUMACZEŃ W. A. KOCZOROWSKI

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu
90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry
lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)
tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).
Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY INFORMACJE PRAWNE

**S. Bocianowski, dr prawa międzynarodowego,
ekspert sądowy**

105 bis, bd de Grenelle, 75015 Paris

Tel. 06 17 98 60 20, tel/fax 01 43 06 00 70, bocianowski@sfr.fr

Sprawy administracyjne, małżeńskie, emerytalne,
spadkowe itp. we Francji i w Polsce

Un professeur de polonais donne des cours, niveau
débutant ou avancé, à Paris et la région parisienne.
« Ceux qui veulent apprendre ma langue maternelle, je
les invite à me contacter. »

Nauczycielka z zawodu daje lekcje z języka polskiego
dla dorosłych i dzieci. Posiadam duży staż pracy. Stosuję
sprawdzone, klasyczne metody. Pomagam w przygoto-
wywaniu do egzaminów, pisaniu prac itp.

Jolanta, tel. 06 32 55 99 95, jolantawiertel@yahoo.fr

❁ **ROZBIÓRKI. WYWÓZ GRUZU. NISKIE CENY!**
T. 06.20.03.34.85

❁ **WYWÓZ GRUZU. PRZEPROWADZKI.**
T. 06.78.08.65.65

❁ **Przeprowadzki, dowóz materiałów – 50 €,
wywóz gruzu – 110 €, VW LT (11 m³).**
T. 06.18.05.04.95

Poradnia Psychologiczna

przy Parafii Polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje - bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰.

GŁOS KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 17 (2408): 24. IV. 2011

Commission paritaire N°: 0510 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tél. 01 55 35 32 32

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż – Recteur mcp.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, Tomasz Ptsarek.

Druk (Imprimerie): INDICA – 26, rue de l'Industrie – 92400 Courbevoie; tel. 01 47 82 32 32.

Abonnement (Abonnement): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 27.04.2011

Inf. o prenumeracie na str. 3.

136 Pielgrzymka Polonii europejskiej do Lourdes: 1-5 czerwca 2011

W Roku Jubileuszu 175-lecia Polskiej Misji Katolickiej we Francji, 136 Pielgrzymka Polonii Europejskiej do Lourdes odbędzie się, jak zwykle, od środy przed Wniebowstąpieniem Pańskim – tzn. od 1 czerwca – do niedzieli 5 czerwca.

Z racji 175-lecia PMK, serdecznie zapraszamy do udziału w Pielgrzymce delegacje z każdego Polskiego Ośrodka Duszpasterskiego z terenu całej Francji.

Realizując program duszpasterski na rok 2011: „Trwać w komunii z Panem Bogiem”, za przykładem św. Bernadety -Powiernicy Matki Bożej – podejmujemy szczególny temat: „Razem ze Świętą Bernadetą odmawiamy *Cjze nasz*”. Dwa doniosłe wydarzenia nadają Pielgrzymce szczególny charakter: 25 lat Domu PMK „Bellevue” oraz 25 lat posługi rektorskiej ks. inf. Stanisława Jeża.

Pielgrzymce będzie przewodniczył JE ks. abp Szczepan Wesoły.

Gościem Pielgrzymki będzie polska elżbietanka, siostra Rafała Włodarczak z Jeruzolimy – heroiczna służebnica opuszczonych dzieci w Ziemi Świętej. Jak co roku, Polska Misja Katolicka proponuje Pielgrzymom wyjazd z Paryża autokarem, w środę

1 czerwca o godz. 20. i powrót w niedzielę 5. czerwca ok. godz. 22.

Koszt udziału w Pielgrzymce:

1. autokar z Paryża + noclegi z utrzymaniem – 265 euro.
2. noclegi z utrzymaniem + opłata pielgrzymkowa – 170 euro.
3. opłata pielgrzymkowa od osoby – 20 euro (dla osób i grup, które same organizują dojazd, hotel i utrzymanie).
4. specjalna oferta dla dzieci (4 - 11 lat): autokar z Paryża + noclegi z utrzymaniem: jedno dziecko – bezpłatnie (jeśli z rodzicami); – jedno dziecko – bezpłatnie, drugie i następane – 50 % (jeśli z rodzicami).

Zgłoszenia na 136 Europejską Pielgrzymkę Polonii do Lourdes kierujemy do: PMK we Francji. 263 bis, rue St-Honoré 75001 Paris. tel. 01 55 35 32 32, fax. 01 42 96 19 89, e-mail: pmk@club-internet.fr lub w parafiach polskich. Czeki wpłacamy na konto: Aumonerie Polonaise Rectorat C.C.P.041 Paris 23 343 69 N z dopiskiem: „Pielgrzymka Lourdes”. □

GŁOS KATOLICKI PRZYJACIELE

Mme KRUŻYŃSKI Marianna	70 €
Mr CHOLEWKA Hieronim	75 €
Mr PAWLICKI Jean-Paul	80 €
Mme BACIA Maria	75 €
Mme HOLSTORP Zofia	70 €
Mme KLUGMAN Maria	70 €

Dalsza część Listy Przyjaciół będzie się ukazywać w kolejnych numerach GK Czytelnikom, którzy wspierają Głos Katolicki „Prenumeratą Przyjaciół”, składamy serdeczne podziękowania. (Redakcja)

Stella Maris

Polski ośrodek wakacyjny

położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

Niskie ceny, zniżki dla młodzieży,
dzieci do lat 3 za darmo!

Rezerwacja:

Stella Maris 376 chemin du Baillarquet – 62780 Stella Plage

Tel. 03 21 94 73 65; fax: 03 21 94 63 55;

contact@stellamaris-vacances.com; www.stellamaris-vacances.com

Zaprasza
na weekend – endy
i wakacje

RAZEM ZE ŚWIĘTĄ BERNADETA ODMAWIAMY „OJCZE NASZ”

POLSKIE ZJEDNOCZENIE KATOLICKIE

DEKANAT PÓŁNOCNEJ FRANCJI

ZAPRASZA NA PIELGRZYMKE DO LOURDES

W ROKU JUBILEUSZOWYM 175-LECIA

POLSKIEJ MISJI KATOLICKIEJ WE FRANCJI (31.V.2011 - 6.VI.2011)

Wyjazd: z Lens, Harnes, Billy-Montigny, Dourges - wtorek 31. maja po południu.

Powrót w poniedziałek 6 czerwca nad ranem.

CENA: 355€

obejmuje:

- podróż wygodnym autokarem,
- noclegi z utrzymaniem w hotelu Europe,
- opłata pielgrzymkowa P.M.K.

SIÈGE SOCIAL DU P.Z.K.

MISSION CATHOLIQUE POLONAISE
19, rue de Saint Claude
62440 HARNES
☎ 0321780370
0612185192

III Europejskie Spotkanie Młodzieży Polskiej Lourdes 1 – 5 czerwca 2011 r.

Razem ze św. Bernadetą odmawiamy „Cjze Nasz”

Już trzeci raz – w ramach 136 Pielgrzymki Polonii Europejskiej do Lourdes – młodzi Polacy z całej Europy będą mogli spotkać się na wspólnym wielbieniu Jezusa Chrystusa u boku Jego Matki. Lourdes nie trzeba reklamować. Miejsce święte, a czas – wyjątkowy. Spotkanie młodzieży polskiej przypada między: Beatyfikacją Jana Pawła II w Rzymie i Światowymi Dniami Młodzieży w Madrycie. Lourdes stanowi pomost by duchowo przygotować się do ŚDM w Madrycie. Do zobaczenia zatem już wkrótce u Matki naszego Pana. Jan Paweł II, wtedy już błogostawiony, będzie szczególnie nam błogostawiał z Domu naszego Ojca.

Zapisy w biurze Polskiej Misji Katolickiej: 263 bis, rue St. Honoré, 75001 Paris lub drogą e-mailową: spotkanie.mlodziezy@live.fr – Przy zgłoszeniu należy wpłacić zaliczkę w wysokości 27 euro, na konto: Aumonerie Polonaise CCP 23 343 69 N Centre Paris z dopiskiem: Lourde-Młodzi. *Ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor PMK we Francji*

Terminarz rekolekcji letnich w Polsce dla rodzin

DOMOWY KOŚCIÓŁ – www.dk.oaza.pl

Domowy Kościół jest małżeńsko-rodzinnym ruchem świeckich w Kościele.

Łączy w sobie charyzmaty dwóch ruchów: Ruchu Światło Życie i międzynarodowego ruchu małżeństw katolickich Equipes Notre Dame, mającym na celu pogłębianie duchowości małżeńskiej.

Jego członkowie dążą do bliższego poznania Boga zachowując jedność małżeńską i rodzinną.

Ruch pragnie pomóc małżonkom trwającym w sakramentalnym związku w budowaniu między nimi prawdziwej jedności małżeńskiej, która stwarza najlepsze warunki do dobrego wychowania dzieci w duchu chrześcijańskim.

Kontakt i wszelkie informacje na stronie kręgu DK w Paryżu : <http://oazaparyz16.free.fr>

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

9-15 maja 2011

PONIEDZIAŁEK

9 MAJA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Polityka przy kawie 8²⁵ Tylko Kaśka – serial 9⁰⁰ Kabaretowy Klub Dwójki – widowisko 9⁵⁰ Smaki polskie – magazyn kulinarny 10¹⁰ Barwy szczęścia – serial 10³⁵ Droga do Kościoła – reportaż 11⁰⁰ Tele PRL – widowisko 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13¹⁵ Czas honoru – serial 14⁰⁵ Sto tysięcy bocianów – serial 14³⁵ 45 Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej Opole 2008 15³⁵ Zagadkowa blondynka – widowisko 16³⁰ Sztuka życia 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Co nam w duszy gra 18²⁰ Plebania – telenowela 18⁵⁰ Gra w miasta – teleturniej 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20¹⁰ Blondynka – serial 21⁰⁰ Benefis 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Tomasz Lis na żywo 23³⁵ Sukces(2) – serial 0³⁰ Pamiętaj o mnie 0⁵⁰ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

WTOREK

10 MAJA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Polityka przy kawie 8²⁵ Janka – serial 9⁰⁰ Co nam w duszy gra 9⁵⁵ Smaki polskie – magazyn kulinarny 10¹⁰ Barwy szczęścia – serial 10⁴⁰ Wojciech Cejrowski – reportaż 11¹⁰ M jak miłość – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13¹⁵ Egzamin z życia – serial 14⁰⁵ Polska 24 14⁴⁰ Program rozrywkowy 15³⁰ Tomasz Lis na żywo 16³⁰ Wideoteka dorosłego człowieka 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Szansa na Sukces 18²⁰ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Dzika Polska – serial 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20¹⁵ Londyńczycy II – serial 21⁰⁰ Konkurs Piosenki Eurowizji – Dusseldorf 2011 23⁰⁵ Pogoda 23¹⁰ Polska 24 23⁴⁵ Ekstradycja III – serial 00⁵⁰ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

ŚRODA

11 MAJA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Polityka przy kawie 8²⁵ Niewiarygodne przygody Marka Piegusa – serial 9⁰⁰ Szansa na Sukces 9⁵⁵ Smaki polskie – magazyn kulinarny 10¹⁰ Barwy szczęścia – serial 10⁴⁰ Wściekłe gary – magazyn kulinarny 11¹⁰ M jak miłość – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – tele-

nowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13¹⁵ Blondynka – serial 14⁰⁵ Polska 24 14⁴⁰ Benefis 15⁴⁰ Blues minus Jonasz Kofta największe przeboje – widowisko 16⁴⁰ Info jazda – magazyn 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Tomek Lipiński i TILT – koncert 18²⁰ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Pod Tatrami – reportaż 19⁰⁰ Wilnoteka – magazyn 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20¹⁵ Operacja Samum – film 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Pielgrzym Miłości 23³⁰ Program rozrywkowy 0³⁰ Gra w miasta – teleturniej 0⁵⁰ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

CZWARTEK

12 MAJA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8⁰⁵ Polityka przy kawie 8²⁵ Szaleństwo Majki Skowron – serial 9⁰⁰ Tomek Lipiński i TILT – koncert 9⁵⁰ Smaki polskie – magazyn kulinarny 10⁰⁵ Barwy szczęścia – serial 10³⁵ Maktowicz w podróży – magazyn kulinarny 11¹⁰ Dwie strony medalu – serial 11³⁵ Grupa Rafała Kmity przedstawia – program kabaretowy 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13¹⁵ Londyńczycy II – serial 14⁰⁵ Polska 24 14³⁰ Wilnoteka – magazyn 14⁴⁵ Kabaret Moralnego Niepokoju 15⁴⁵ Pielgrzym Miłości 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Kabaretowy Klub Dwójki – widowisko 18²⁰ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Słownik polsko@polski 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20¹⁵ Zagadkowa blondynka – widowisko 21¹⁰ Egzamin z życia – serial 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Zielona miłość – serial 0²⁰ Operacja życie – dokument 0⁵⁰ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

PIĄTEK

13 MAJA

6⁰⁰ Kawa czy herbata? 8¹⁰ Polityka przy kawie 8²⁵ Powrót do Wiklinowej Zatoki – serial 8⁴⁰ Buli – serial 8⁵⁰ Kraj się śmieje 9⁴⁵ Smaki polskie – magazyn kulinarny 10⁰⁰ NSP2011 dla przyszłości 10³⁰ Smaki czasu z Karolem Okrasą 11⁰⁰ Sukces(2) – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 13¹⁵ Ranczo – serial 14¹⁰ Polska 24 14⁴⁰ Kocham Cię Polsko! – widowisko 16⁰⁰ Reportaże z prawdziwego zdarzenia 16³⁰ Rozmówki polsko –

czeskie 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Tele PRL – widowisko 18²⁰ Plebania – telenowela 18⁴⁵ Wojciech Cejrowski – reportaż 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20¹⁵ Wideoteka dorosłego człowieka 20⁴⁵ Grupa Rafała Kmity przedstawia – program kabaretowy 21⁰⁵ Na dobre i na złe – serial 22⁰⁰ Pogoda 22⁰⁵ Polska 24 22⁴⁰ Prezent dla Stalina – dramat 0²⁰ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ Plebania – telenowela 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

SOBOTA

14 MAJA

6¹⁰ Złotopolscy(5) – telenowela 8²⁵ Szatan z siódmej klasy – serial 9²⁰ Hrabina Cosel – serial 10²⁵ Polska 24 10⁵⁵ Czterdziestolatek dwadzieścia lat później – serial 11⁵⁵ Tomek Lipiński i TILT – koncert 13⁰⁰ Wiadomości 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14⁰⁵ Konkurs Piosenki Eurowizji – Dusseldorf 2011 14⁴⁰ Pamiętaj o mnie 15⁰⁰ Dwie strony medalu – serial 15²⁵ Dzika Polska – serial 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ M jak miłość – serial 18¹⁰ Barwy szczęścia(2) – serial 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁰ Sport 20⁰⁵ Czas honoru – serial 21⁰⁰ Konkurs Piosenki Eurowizji – Dusseldorf 2011 0¹⁵ Pogoda 0²⁵ M jak miłość – serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

NIEDZIELA

15 MAJA

6³⁵ Plebania(5) – telenowela 8³⁰ Szkoła życia – serial 9⁰⁰ Ziarno – magazyn 9³⁵ Hrabina Cosel – serial 10³⁰ Słownik polsko@polski 11⁰⁰ Pamiętaj o mnie 11²⁰ W stronę świata – dokument 11⁵⁰ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Regina Coeli 12¹⁵ Między ziemią a niebem 12⁴⁵ Pod Tatrami – reportaż 13⁰⁰ Msza św. – Sanktuarium MB Fatimskiej na Krzeptówkach 14²⁵ Kraj się śmieje 15²⁰ Smaki czasu z Karolem Okrasą 16¹⁰ Strefa gwiazd 16³⁵ Gra w miasta – teleturniej 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ M jak miłość – serial 18¹⁰ Barwy szczęścia(2) – serial 19¹⁰ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁰ Sport 20¹⁰ Ranczo – serial 21⁰⁵ Kocham Cię Polsko! – widowisko 22²⁵ Pogoda 22³⁰ Szansa na Sukces 23³⁰ Info jazda – magazyn 23⁵⁰ Strefa gwiazd 0²⁰ M jak miłość – serial 1¹⁰ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości. □

*Nabożeństwo przy
kapliczce polskiej
M.B. Częstochowskiej
w Septfonds*

Karty telefoniczne
IRADIUM

Taniej do Polski i po całym świecie!

15€
750€

100%
KONTAKTOWA
KARTY

Punkty sprzedaży:
Kioski supermarketów,
taxiphony, tabac, księgarnie.

Obsługa klienta 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
☎ 0811 600 311 ☎ 0 1 70 75 19 11

CZAS KOMUNIKACJI NA KARCIE ZA 15€	
	MAKSYMALNY CZAS ROZMOWY
Polska	1800* min
GSM Polska	300* min
Niemcy	1250* min
USA+GSM	1500* min
Włochy	1000* min
Anglia	1500* min
Kanada+GSM	1500* min
Francja	1250* min
GSM Francja	111* min

RCS Paris 0448 227 200

*Dodatkowa opłata za połączenie. Warunki określone przez A.R.T. Numer odradzany z telefonu komórkowego.

Połączenie międzynarodowe w cenie rozmowy miejscowej!**

0,014€/mn

Wybierz
☎ 0811 65 48 48
Następnie numer korespondenta

BEZ ABONAMENTU! BEZ KODU! PROSTO! TANIO!

POLSKA	Niemcy	Dania
USA + GSM	Anglia	Hiszpania
Kanada + GSM	Austria	Belgia
Francja	Norwegia	Rosja
	Włochy	Szwecja...

GSM POLSKA 0,09 €/mn 0821 61 48 48

7/7 Obsługa klienta informacje rachunki i ceny 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
☎ 0811 300 348*

www.no-limit-telecom.com
Un service du Groupe
IRADIUM

* 0,014€/min (19.00 - 08.00 w tygodniu, w święta i w weekend); 0,028€/min (08.00 - 19.00) połączenie z aparatu stacjonarnego.
** Zobacz listę krajów. Warunki sprzedaży na www.no-limit-telecom.com